

Bu proje Atatürk Üniversitesi BAP biriminin desteği ile tamamlanmıştır./
This project has been completed with the support of Ataturk University-BAP

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ**

BİLİMSEL ARAşTIRMA PROJELERİ KOORDİNASYON BİRİMİ

PROJE BAşLIğI

**İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN’İN ESERLERİNDE KİşİNİN TİNSEL VE TENSEL
ÖZELLİKLERİNİ GÖSTEREN DEYİNLERİN KULLANIMI**

Proje No: 10542

**Proje Türü
TEZ PROJESİ, YÜKSEK LİSANS TEZİ**

SONUÇ RAPORU

Proje Yürütücüsü:

**Dr. Öğr. Üyesi Hadi BAK
Edebiyat Fakültesi, Edebiyat Fakültesi**

**Araştırmacı
Hüseyin TOPGÜL
Edebiyat Fakültesi, Edebiyat Fakültesi**

Aralık 2022

ERZURUM

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
RUS DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI**

Hüseyin TOPGÜL

**İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN'İN ESERLERİNDE KİŞİNİN
TİNSEL VE TENSEL ÖZELLİKLERİNİ GÖSTEREN
DEYİMLERİN KULLANIMI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TEZ YÖNETİCİSİ
Dr. Öğr. Üyesi Hadi BAK**

ERZURUM-2022

İÇİNDEKİLER

ÖZET	III
ABSTRACT	IV
ÖNSÖZ	V
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN'İN HAYATI (1870-1953)

1.1. İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN'İN EDEBİ SANATININ ÖZELLİKLERİ	5
--	---

İKİNCİ BÖLÜM

İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN'İN ESERLERİNDEKİ DEYİMLERİN ÖZELLİKLERİ

2.1. DEYİM NEDİR?	12
2.2. İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN'İN ESERLERİNDEKİ DEYİMLERİN SÖZCÜKSEL VE DİLBİLGİSEL ÖZELLİKLERİ	13
2.3. İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN'İN ESERLERİNDEKİ DEYİMLERİN ANLAMSAL VE ÜSLUP ÖZELLİKLERİ	20
2.4. İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN'İN ESERLERİNDEKİ DEYİMLERİN SEMANTİK (ANLAMSAL) BİRLEŞMELERİ	24
2.5. İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN'İN ESERLERİNDE KULLANDIĞI FİİL OLUŞUMLU DEYİMLERİ	25
2.6. İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN'İN ESERLERİNDE KULLANDIĞI BİRLEŞİK DEYİMLER	28
2.7. İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN'İN ESERLERİNDE DEYİM İFADELERİ (TABİRLERİ)	32
2.8. İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN'İN ESERLERİNDE DÖNÜŞTÜRÜLMÜŞ DEYİMLER	34
2.9. İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN'İN ESERLERİNDE SIKLIKLA YER VERDİĞİ DEYİMLER	38

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN'İN ESERLERİNDE KİŞİNİN TİNSEL VE TENSEL
ÖZELLİKLERİNİ GÖSTEREN DEYİMLERİN KULLANIMI

3.1. KİŞİYİ KARAKTERİZE EDEN DEYİMLER NEDİR?	42
3.2. İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN'İN ESERLERİNDE KİŞİNİN TİNSEL VE TENSEL ÖZELLİKLERİNİ GÖSTEREN DEYİMLERİN ANLAMSAL GRUPLARI.....	61
3.2.1. Görünüş.....	61
3.2.2. Fiziksel Özellikler	62
3.2.3. Duygusal Özellikler	62
3.2.4. Entelektüel Özellikler	64
3.2.5. Konuşma Aktiviteleri.....	64
3.2.6. Davranışsal Özellikleri.....	65
3.2.7. Toplumdaki Konumu	66
SONUÇ	67
KAYNAKÇA.....	70
ÖZGEÇMİŞ	LXXVIII

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN'İN ESERLERİNDE KİŞİNİN TİNSEL VE TENSEL ÖZELLİKLERİNİ GÖSTEREN DEYİMLERİN KULLANIMI

Hüseyin TOPGÜL

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Hadi BAK

2022, 85 sayfa

Jüri: Dr. Öğr. Üyesi Hadi BAK

Dr. Öğr. Üyesi Rahman ÖZDEMİR

Dr. Öğr. Üyesi Sonnur AKTAY

Deyimler, yıllar boyunca kalıplaşarak doğmuş olduğu toplumun kültürünü, örfünü, adet ve anenelerini yansıtmaktadır. Deyimler nesilden nesile aktarılabildiği için toplumun özelliklerindeki kendisiyle birlikte sonraki nesillere taşımaktadır. Bu nedendendir ki bütün dünya edebiyatçıları eserlerinde deyimlere sık sık yer vermiştir.

Bu tez çalışması Rus edebiyatının Nobel ödüllü yazarı olan İvan Alekseyeviç Bunin'in eserlerinde kullandığı deyimleri, içinde bulunduğu toplumun kültürlerine uygun biçimde yorumlayarak nasıl kullandığını, çoğunlukla kullanmış olduğu deyimlerin özelliklerini, kullanım amaçlarını ve eserlerinde yarattığı kahramanları karakterize etmek için hangi deyimlere başvurduğuna dair çalışmadır. Eserlerde yer alan deyimlerin arasından özellikleri bakımından kahramanları karakterize eden ve niteleyenler seçilerek incelenmesi hedeflenmiştir. "İvan Alekseyeviç Bunin'in Eserlerinde Kişinin Tinsel ve Tensel Özelliklerini Gösteren Deyimlerin Kullanımı" adlı bu çalışmamız giriş, üç bölüm ve sonuçtan oluşmaktadır. Tensel ve tinsel özellikler, bireyi temel alan bir yaklaşım ilkesiyle kişiye yüklenen ruhsal(tinsel) ve fiziksel(tensel) değerler bütünüdür. Kahramanlara ayırtkanlık vermek ve betimlemelerini okuyucu üzerinde hissettirmek için sıkça kullanılan bir özelliktir.

Çalışma sonrasında, yapılan incelemeler ve araştırmalar sonucunda elde edilen bilgiler doğrultusunda, bahse konu deyimlerin yazar ve okuyucu taraflar için önemi vurgulanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İvan Alekseyeviç Bunin, Tinsel ve Tensel Deyimler, Karakter Analizi

ABSTRACT

MASTER THESIS

THE USE OF IDIOMS DENOTING THE SPIRITUAL AND SENSUAL CHARACTERISTICS OF THE PERSON IN THE WORKS OF IVAN

Hüseyin TOPGÜL

Advisor: Assis. Prof. Dr. Hadi BAK

2022, 85 Pages

**Jury: Assist. Prof. Dr. Hadi BAK
Assist. Prof. Dr. Rahman OZDEMIR
Assist. Prof. Dr. Sonnur AKTAY**

Idioms reflect the culture, customs, traditions and customs of the society in which they were born by being stereotyped over the years. Since idioms can be transferred from generation to generation, they carry the characteristics of the society with them to the next generations. It is for this reason that all the world's writers have frequently included idioms in their works.

This thesis is a study of how Ivan Alekseyevich Bunin, the Nobel Prize-winning author of Russian literature, used the idioms he used in his works by interpreting them in accordance with the cultures of the society he lived in, the characteristics of the idioms he mostly used, the purposes of use and which idioms he used to characterize the heroes he created in his works. It is aimed to examine the idioms in the works by selecting and characterizing the heroes in terms of their features. This study, named "The Use of Idioms Denoting the Spiritual and Sensual Characteristics of the Person in the Works of Ivan Alekseyevich Bunin" consists of an introduction, three chapters and a conclusion. Sensual and spiritual characteristics are the set of spiritual (spiritual) and physical (sensual) values attributed to the individual with an approach based on the individual. It is a feature that is frequently used to give distinctiveness to the heroes and to make their descriptions feel on the reader.

After the study, in line with the information obtained as a result of the studies and researches, the importance of the idioms in question for the authors and readers was tried to be emphasized.

Keywords: Ivan Alekseyevich Bunin, Spiritual and Sensual Idioms, Character Analysis

ÖNSÖZ

Kullanılan dil, doğduğu toplumun özelliklerini yansıtan bir ayna ve gelecek nesillere bırakabileceği en büyük mirastır. Bir dilin en küçük ve değerli yapısını meydana getiren sözcükler incelendiğinde, o dilin geçmişten günümüze kadar nasıl geliştiğinin anlaşılmasına olanak tanır. Toplumun ve dönemin ihtiyaçlarına göre farklı kelimeler türetir veya farklı dillerden alıntı yaparak derinleşip zenginleşmesi dilin doğal bir gelişim sürecidir.

Bütün toplumlarda dil edebiyat, tarih, siyaset, felsefe, din, sosyoloji vb. alanlarla sıkı sıkı bağlıdır. Bunlar toplumun dile yansıyan unsurlarıdır. Bir dili konuşurken sadece o dilin sözcüklerinden değil, kalıplaşmış söz gruplarından da yararlanır. Her dilde halkın kültürünü örfünü adetine yansıtan deyimler mevcuttur. Kullanılan bu deyimler anlık olarak konuşma esnasında oluşturulamayan ve daha önceden hazır gelen kalıplar halinde kullanılır. Deyimler, dili zenginleştiren en önemli yapı taşlarından bir tanesidir. Dilde kullanılan deyimler anlaşılmıyorsa, bu deymi meydana getiren sözcüklerin anlamları bilindiği halde bu deyimlerin gerçek manasını kavramak çok zordur. Benzer durum Rusça için de geçerlidir. Rusça'nın iyi bilinmesi ve kullanılması, sadece sözcüklerin değil, deyimlerin de iyi bilinmesine bağlıdır. Rusça çok köklü geçmişe ve geniş bir kültürel yapıya sahip olduğundan, Rus yazarların eserlerinde deyimlere sıklıkla yer verilmiş, bu yüzden bazı Rus yazarlar eserlerinde kullandıkları deyimleri, dili ağır olanları yorumlayarak (dönüştürerek) okuyucunun anlayacağı biçimde en basite indirgenerek kullanmıştır.

Araştırmada, Rus dilinde deyimlerin özelliklerine sınıflandırılmasına ve İvan Alekseyeviç Bunin'in eserlerinde sıklıkla kullandığı deyimlere değinilmiştir. Çalışmamızın araştırma konusu, "İvan Alekseyeviç Bunin'in Eserlerinde Kişinin Tinsel ve Tensel Özelliklerini Gösteren Deyimlerin Kullanımı" dır.

Çalışmamız üç ana bölümden oluşmaktadır.

Giriş bölümünde, genel anlamıyla Rus dilinde deyimlerin yeri ve İvan Alekseyeviç Bunin'in eserlerinin genel özelliklerinden söz edilecektir.

Birinci bölümde, yazarın kısa bir biyografisi ve genel olarak yazarın edebi kişiliği üzerinde durulacaktır.

İkinci bölümde, deyimlerin genel kavramları, kapsamaları, özellikleri, sınıflandırılması üzerine bilgiler verilecektir. İvan Alekseyeviç Bunin’in eserlerinde sıklıkla yer verdiği deyimler ve bu deyimlerin Türkçe Karşılıkları veya eşdeğerlilikleri incelenip, kullanılan deyimlerin anlamlarına açıklık getirilecektir.

Üçüncü bölümde, çalışmanın ana konusu olan İvan Alekseyeviç Bunin’in eserlerinde kişinin tinsel ve tensel özelliklerini gösteren deyimleri belirleyip bu deyimlerin Türkçe karşılıklarını açıklayarak eserlerde geçtikleri cümleler detaylı bir şekilde ele alınacaktır.

Sonuç bölümünde, dönem Rusya’sının ulusal kültürünün ve yaşamının, hayat tarzının aktarılmasında önemli bir yere sahip olan İvan Alekseyeviç Bunin’in eserlerinin, halk üzerinde yarattığı etkiden, popüler oluşundan ve dönem halkının yazarın eserlerini benimsemesinin nedenlerine değinilecektir.

“İvan Alekseyeviç Bunin’in Eserlerinde Kişinin Tinsel ve Tensel Özelliklerini Gösteren Deyimlerin Kullanımı” adlı projemiz Atatürk Üniversitesi, **BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ KOORDİNASYON BİRİMİ** tarafından desteklenmiştir.

Araştırmamdaki her aşamada bana destek ve yardımcı olan değerli tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Hadi BAK’a, eğitim alanında dersleriyle bize vizyon katan çok değerli hocalarıma ve eğitim öğretim hayatım boyunca benden desteklerini esirgemeyen babam Mefa TOPGÜL ve annem Necla TOPGÜL’e teşekkürlerimi sunarım.

Erzurum – 2022

Hüseyin TOPGÜL

GİRİŞ

Rusça, deyim zenginliği bakımından dünyanın önde gelen dillerinden biridir. İnsanlar farkında olarak veya olmadan günlük yaşantılarında sayısız deyim kullanmaktadırlar. Bu kullanılan deyimler adeta insanların ifadelerinin ayrılmaz birer parçası konumundadır. İfadelere canlılık ve somutluk katmak için edebiyatın bütün dallarında kullanılan deyimler, bütün dünya edebiyatında olduğu gibi Rus edebiyatındaki yazarların ve şairlerin göz ardı etmediği kıymetli bir ifade unsurudur. Kısa ve özlü olan bu sözler, bazen sayfalar dolusu açıklama gerektire bilecek bir cümleye tek başına karşılık gelebilmektedir.

Rusya'dan göç etmek zorunda kalan aydınların üzerlerine düşen en önemli görev “*Rusya'nın geleceği için kültürün korunmasıydı*”.¹ Bunu başarabilmenin en önemli yollarından birisi de şüphesiz ki edebiyattır. Edebiyat diğer sanat dallarından farklı olarak; dil, tarih, kültür gibi bir ülkenin olmazsa olmazlarını içinde barındırır. Edebiyat sayesinde halklar, kendi dillerine, kültürlerine ve tarihlerine sahip çıkmıştır ve böylelikle yazarlar kendi özlerinden doğan bu kültürü gelecek kuşaklarada yazılı bir şekilde aktarmış olurlar. Bunu en güzel başarabilen yazarlardan bir tanesi de İvan Alekseyeviç Bunin'dir. O, Klasik Rus Edebiyatı'nı benimseyen, yeni yüzyılın gereklerine göre kendi edebiyat biçimine yön veren, kendini tekrarlayan davranışlardan uzak duran, yenilikçi ve çağdaş “*düz yazıdaki Klasik Rus çizgisi ile sürdürdüğü sıkı sanatsal ustalık için*”² Nobel Edebiyat Ödülü'ne layık görülmüş bir yazardır. İvan Alekseyeviç Bunin, yalnızca Rus edebiyatı ile değil, aynı zamanda dünya klasik edebiyatıyla da ayrılmaz bir şekilde bağlantılıdır. Eserlerinde insanın ahlâkî ve manevî güzelliğini gözler önüne serer.

Hem şiirde hem de nesirde, etrafındaki dünyanın güzelliğinin ve neşesinin tasvirlerinden sızmasını sağlamaya çalışmıştır. Dünyada güzel olan her şeyi o kadar özenle ve şehvetle eserlerine aktardı ki, eserlerinde yaşayan renkler, kokular, sesler yazarın dünyaya olan sevgisini okuyucusuna aktarırken ve bu aktarımları sağlarken kullandığı teknikler sayesinde eserlerinde yeni bir renk cümbüşü yaratmasına olanak sağlamıştır ve bu tekniklerin en önemlilerinden birisi de deyimlere eserlerinde sıkça yer vermesidir.

¹Andrey Korostelev, *Kritika Russkovo Zarubejya, Pafos Svobodı: Literaturnaya Kritika Russkoy Emigratsii Za Polveka (1920-1970)*, V 2 Çastı, Çast: 1, 2002, 3-35.

² Tatyana Marçenko, *Proza Russkovo Zarubejya 1920-1940 gg. v Yevropeyskom Kritičeskom Osmıslenii: Nobelevskiy Aspekt*, 2008, 459.

Çalışmamızda genel olarak deyim bilimi ve İvan Alekseyeviç Bunin'in eserlerinden; Vatan (1896), Karanlık Sokaklar (1938), Arsenyevin Hayatı (1929-33), Geç Saat (1938), Galya Ganskaya (1910), Köy (1909-10), İlmekli Kulaklar (1916), Aleksey Alekseiç (1927), Çang'ın Hayalleri (1916), Kartvizitler (1940), Kornet Elagin'in Davası (1925), Nisan (1928), Suhodol (1911), Natalia (1941), Nehir Hanı (1943), Antigona (1940), Temiz Pazartesi (1944), Henry (1940), Karga (1944), Smaragd (1940), Kastriyok (1892), Gece Sohbetleri (1911), Sessizlik (1901), Antonov'un Elmaları (1900), Listopad (1900), Dökülen Yapraklar (1900), Mitya'nın Aşkı (1924), Venedik (1913), Rus Masalı (1921), Rusya (1940), Zoyka ve Valeri (1940), Kafkasya (1937), eserlerinde kullandığı deyimlerin bazıları ele alınmıştır. Rusçadaki deyimlere bakıldığında, diğer bütün dillerde olduğu gibi “az sözle çok anlam ifade etmenin” dilbilimsel olarak bir koludur. Rus dünyasında deyimler üzerine yapılan araştırmaları incelendiğinde genel olarak deyimleri tanımlama, açıklama ve sınıflandırma ile başlanmaktadır. Bu çalışmada amaç daha sonra gelişen ve kullanımı sıklaşan deyimlerin nasıl kullanıldığını ve dünyaca ünlü Rus yazar İvan Alekseyeviç Bunin'in bu gelişen deyim dünyasında, eserlerinde oluşturacağı anlatımları, betimlemeleri okuyucusuna daha somut biçimde aktarmak için hangi deyimleri kullandığına odaklanmaktır.

Araştırmanın konusu, deyimlerin sözcüksel, dilbilgisel, anlamsal, ifade edici, üslup özellikleridir. Eserlerdeki işleyişlerinin özellikleri, kullanım alanları ve dönüşümlerin doğasıdır.

Çalışmanın amacı, deyimleri farklı sınıflandırmalar açısından tanımlamak, yazarın bireysel-deyimsel birimlerinin kullanımının doğasını belirlemektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN'İN HAYATI (1870-1953)

Edebi hayatına şiirle başlayıp düzyazıyla devam eden, 1909'da Bilimler Akademisi'ne seçilen, devrim öncesi Rusya'sında ses getiren eserleriyle öne çıkıp devrim sonrası Fransa'ya yerleşen ve 1933'te Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazanan Rus yazar İvan Alekseyeviç Bunin, Rus ve Dünya edebiyatının önde gelen yazarlarından biridir.

İvan Alekseyeviç Bunin, eski Rus knyazlarının ülkeyi Tatar akınlarından korumak için yurdun çeşitli bölgelerinden onlarca etnik topluluğun yerleştirildiği Voronej bölgesinde 22 Ekim 1870 tarihinde doğdu.³

22 Ekim 1870'de Voronej'de doğan, yazın hayatına şiirle başlayıp düz yazıyla devam eden İvan Alekseyeviç Bunin'in yazın hayatı ve kişisel kaderi, tarihsel koşulların iradesine göre iki eşit parçaya bölünmüştür: 1920'ye kadar Rusya'daki yaşamı ve 1920'den 1953'e kadar vatanından çok uzaklarda, sürgünde geçen yılları.⁴

Bunin'in çocukluğu, Oryol ilinde Buturki çiftliğinde geçti. Bunin, Puşkin ve Lermontov'un etkisinin özellikle güçlü bir şekilde hissedildiği 7-8 yaşlarında ilk şiirini yazar.⁵ Sonraki yıllarında yazmış olduğu ilk şiiri için “*Mehtaplı bir gecede dağlar arasındaki bir vadide gezen ruhlardan söz eden bir şiirdi... Bu vadiyi sanki dün görmüşüm gibi şimdi tüm ayrıntılarıyla anımsıyorum...*” diyecektir.⁶

Bunin, 1881-1886'da çocukluğunun edebi çıkarımlarıyla ilgili anılarında şunları yazdı: “*Daha sonra elime ne geçtiyse okudum: hem eski hem de yeni dergiler, Lermontov ve Zukovski ve Şiller ve Venevitinov ve Turgenyev ve Makulay ve Şekspir ve Belinski... Sonra Puşkin'e tam hayranlık... Yazarlarla ve onlara ait olan herşeyle yakından ilgileniyordum.*”⁷ Bunin, gimnazyumu bitiremez ve yüksek lisans öğrencisi olan abisi Yuli önderliğinde bağımsız olarak öğrenimine devam eder.

1887'de başkent Moskova'nın “*Rodina*” gazetesinde ilk şiiri “*Nadson'un Mezarının Üstünde*”⁸ yayınladı; 1891'de Orel'de “*1887-1891 Şiirleri*” koleksiyonu yayımlandı.⁹ 1892-1894'te Bunin'in şiirleri ve hikayeleri, başkent Moskova'nın

³ Kübra Çağlayan Şakar, *İvan Bunin'in Arsenyev'in Yaşamı Adlı Romanında Ölüm Teması*, 2018, 120.

⁴ Şakar, 119.

⁵ Bunin Literatura, (t.y.) www.bunin-lit.ru.

⁶ İvan Alekseyeviç Bunin, *Arsenyev'in Yaşamı*, 1896, 13.

⁷ Bunin, *Arsenyev'in Yaşamı*. (Çev: U. Büke). Bilge Yay. 14., İstanbul 1985.

⁸ Moskova: Sanatsal Edebiyat, [Elektronik Sürüm], 1965.

⁹ Mylandrover, (1891), <https://mylandrover.ru/tr/reviews/bunin>.

dergilerinde düzenli olarak yayınlanmaya başlandı. 1895 yılının başında Anton Pavloviç Çehov (1860-1904), Viladimir Korolenko (1853-1921), Nikolay Mihaylovski (1842-1904), Valeri Brusov (1873-1924), Konstantin Balmont (1867-1942), Fyodor Sologub (1863-1927) ile tanıştı. 1897'de İvan Alekseyeviç Bunin, “*Dünyanın Sonuna Kadar*” (*На край света 1897*) hikayelerinin ilk kitabını yayınladı.¹⁰ Yazar, 1901'de Puşkin Ödülü'ne layık görülen bir “*Listopad*” (Листопад, 1901) şiir koleksiyonu yayınladı.¹¹ 1902 – 1909 yıllarında “*Bilgi*” yayınevi, ilk toplu eserlerini 5 cilt halinde yayınladı. 1909'da Rusya İmparatorluğu Bilimler Akademisi, Bunin'i güzel edebiyat kategorisinde fahri bir akademisyen seçti ve ikinci Puşkin Ödülü'ne layık görüldü, 1911'de ise Puşkin Altın Madalyası ile ödüllendirildi.¹² Bunin'in 6 ciltte toplanan ikinci eserleri, 1915'te Adolf Fyodoroviç Marks tarafından yayınlandı.¹³

Bunin'in göçmenlik öncesi dönem eserleri arasında öykü, roman ve özellikle kısa öyküler öne çıkıyor: “*Antonov'un Elmaları*” (Антоновские яблоки, 1900); “*Köy*” (Деревня, 1910); “*Suhodol*” (Суходол, 1911); “*Hayat Kupası*” (Чаша жизни, 1913); “*San Francisco'lu beyefendi*” (Господин из Сан-Франциско, 1915); “*Hafif Nefes*” (Лёгкое дыхание, 1916); “*Tolstoy'un Kurtuluşu*” (Освобождение Толстого, 1917); “*Çang'ın Hayalleri*” (Сны Чанга 1916, yayın 1918) ve diğerleri.

Devrimi ve iç savaşı kabul etmeyen Bunin, 1920'de Fransa'ya göç etmiştir. Memleketinin tahribatına ilişkin izlenimlerini, Rusya'nın ve Rus halkının geleceği üzerine düşüncelerini sert siyasi gazetecilikte, “*Lanetli Günler*” (Окаянные дни, 1918) başlığı altında günlük biçiminde yayınlanan bir bildiriler koleksiyonunu ifade etti. 1933'te Bunin, “*kurgudaki tipik Rus karakterini yeniden yarattığı gerçek sanatsal yeteneği nedeniyle*” Nobel Ödülü'ne layık görüldü.¹⁴ 1933 yılında ödüle iki Rus yazar daha aday gösterildi: Maksim Gorki ve Dimitri Merejkovski.

Paradoksal olarak, Anavatan'dan ayrılma acısı, Bunin'in sanatsal yaratıcılığı için bir tür katalizör haline geldi ve göç döneminde yeteneğinin çiçeklenmesine yol açtı. Göç yıllarında Bunin, aralarında Jeriko'nun Gülü (Поза Иерихона, 1924), Солнечный Удар (Güneş Çarpması, 1925), Arseniev'in Hayatı (Жизнь Арсеньева, 1927-1933), Tanrı'nın Ağacı (Божье древо, 1931), “*Mitya'nın Aşkı*” (Митина любовь,

¹⁰ Moskova: Sanatsal Edebiyat, [Elektronik Sürüm], 1965.

¹¹ Moskova: Sanatsal Edebiyat, [Elektronik Sürüm], 1987.

¹² Ria Novosti Kultura, (t.y.) https://ria.ru/category_intervyu---kultura/.

¹³ Universitetskaya Bibloteka, (t.y.) <https://biblioclub.ru/>.

¹⁴ Argumentı İ Faktı, (t.y.) <https://aif.ru/>.

1925) hikayesi olmak üzere on nesir kitabı yazdı ve öne çıkan başlıca hikayelerinden birisi de "Karanlık Sokaklar" (Темные аллеи 1943; tam baskı – 1946) eseridir.

Bunin, savaş yıllarını Grasse'de kiralık bir villa “*Jeannette*” de geçirdi, bir süre Alman işgali altındaydı ve Rusya'nın doğu cephesindeki olayları acı içinde hissediyordu ama sonrasında zaferi büyük bir sevinçle karşılamıştı.

İvan Alekseyeviç Bunin, 8 Kasım 1953 yılında Paris'te yaşamını yitirdi. Sonrasında ise ünlü yazar, Rus Sainte Genevieve des Bois mezarlığında kendisi için hazırlanan mezara defnedildi.

1.1. İVAN ALEKSEYEVIÇ BUNİN’İN EDEBİ SANATININ ÖZELLİKLERİ

Yazar, hayatının belirli dönemlerinde, farklı bölgelerde ve farklı kültüre sahip toplumlar arasında geçirmesinden ötürü dünya görüşünü iki dönem olarak değerlendirebiliriz: bu dönemler,

1. Rusya dönemi

2. Göç dönemi

Yazar, farklı zamanlarda: köy hayatı, köyün acımasız dünyası; Ekim Devrimi'nin yıkıcılığı, Bolşeviklerin fikirleri; Rusya'nın devrim öncesi geçmişi, kendi çocukluğu; varoluşun trajedisi, karanlığın ve ışığın karşıtlığı; ölümün karşıtı olarak aşk gibi vb. çeşitli sorunlar hakkında endişeliydi.

İvan Alekseyeviç Bunin'in eserlerinin ana temasından biri doğa diğeri ise anavatan temasıdır. Daha gençlik yıllarında yazdığı ilk eserleri, aşına olduğu köy yaşamını canlı bir şekilde yansıtıyor. Bu eserlerinden birisi 1890'larda kaleme almış olduğu “*Vatan*” şiiridir.¹⁵

Под небом мертвенно-свинцовым
Угрюмо меркнет зимний день,
И нет конца лесам сосновым,
И далеко до деревень.
Один туман молочно-синий,
Как чья-то кроткая печаль,
Над этой снежною пустыней
Смягчает сумрачную даль.¹⁶

¹⁵ Trendeks Meksiko, (t.y.) <https://tr.trendexmexico.com/publikacii-i-napisanie-statey/91885>.

¹⁶ Bunin, *Vatan*, 1896, 1.

-
Kurşuni bir gökyüzünün altında,
Kasvetli kış günü kaybolur
Ve çam ormanlarının sonu yok
Ve köylerden uzak.
Bir süt mavisi sis,
Birinin hafif kederi gibi,
Bu karlı çölün üzerinde
Kasvetli mesafeyi yumuşatır.

Bunin'in çalışmasında Anavatan teması;

Они глумятся над тобою,
Они, о родина, корят
Тебя твоею простотою,
Убогим видом черных хат...
Так сын, спокойный и нахальный,
Стыдится матери своей —
Усталой, робкой и печальной
Средь городских его друзей,¹⁷
"Vatan" Seninle alay ediyorlar, onlar,
Ey Vatan, sadeliğinle sana sitem ediyorlar,
Kara kulübelerin zavallı görünüşü...
Yani bir oğul, sakın ve küstah,
Annesinden utanıyor —

Yorgun, çekingen ve üzgün Şehir arkadaşları arasında...

Yazılan şiirlerin ilkinde Rusya; kindar eleştirmenlerin, sadeliği için sitem ettiği bir dilenci köylü kadın gösteriliyor. Her iki eser de vatansever bir yazar olan Bunin tarafından yazılmıştır. Ancak Bunin, ülkesini sadece çok fakir ve yoksul görmekle kalmamış, aynı zamanda Rus sonbaharının zenginliği olan Rus gün batımlarına da hayran kalmıştır. 1900'lerin başında, eski Rusya tarihi, folklor temasıyla da büyülenmiştir. Yaşamında böyle korkunç olaylara ve acılara şahit olan yazarı "sonbahar, hüziün ve ölüm" ozanı olarak değerlendirmek pek de yanlış olmaz. "Ne var ki Bunin bu değerlendirmeye şiddetle karşı çıkar. Oysa gerek şiirlerinde gerekse düz yazılarında ölüm ve karamsarlık ağır basar. Aşk ve ölüm Bunin'in en sevdiği öğelerdir. Bunin'de özel bir anlama bürünen aşk, sonunda ya ölüme ya da bayağılığa mahkum edilir."¹⁸

İvan Alekseyeviç Bunin, kazanmış olduğu Nobel Ödülü sonrasında kendisine takdim edilen fonu hızlıca harcamaya başladı. Yazar fonların neredeyse tamamını göçmen yazarlara ve çeşitli yabancı Rus toplumlarına yardım etmek için kullandı. Bu

¹⁷ Bunin, *Vatan*, 1891, 1.

¹⁸ Bunin, 1985, *Arsenyev'in Yaşamı*, (Çev.Uğur Büke). İstanbul: Bilge Yayıncılık, 5.

davranış sonrasında Bunin'in, halkına ve vatanına karşı olan bu sadakati kendisinin büyük bir vatansever olduğunu bizlere göstermektedir.

İvan Alekseyeviç Bunin, Rus doğasına çok düşkün bir yazardır, ancak bu düşkünlüğünü esas olarak gözlemleriyle algılamaktadır. Rus doğasını hevesle gözlemleyip ardından ise tüm düşünce ve duygularını eserlerinde aktarmaktadır. Eserlerine aktardığı doğa resimleri sanki onları yeni fotoğraflamış gibi parlak ve nettir. Bunin, doğadaki yaşamın en küçük ayrıntılarını fark eder ve bu farkları okuyucusuna aktarır. Örneğin, mehtaplı bir gecede beyaz atların yeşil görüldüğünü ve gözlerinin mor olduğunu gösteriyor. Bunin birçok renk ve ahenk biliyor, çalışmaları çok renkli ve bu onun Rus edebiyatındaki yeniliği idi. Yerli doğa teması, Bunin'in çalışmasında her zaman mevcuttur. Ancak zamanla değişir: yazar ağaçlar, gökyüzü, bulutlar, nehir vb. hakkında giderek daha fazla duygusal konuşur. Bu nedenle, bir kar fırtınası hakkında yazdığında, onun ulumasını ve aynı anda bir insanı kapsayan duyguyu aktarmaya çalışır. Bunin, rüzgarın ulumasını, yaprakların hışırtısını ve bir kelebeğin kanatlarının zar zor duyulabilen çırpınmasını ustaca aktarabilir.

Ancak Bunin'in eserlerindeki en şaşırtıcı durum koku alma duyusudur. Yazar bu durum için kendisini şöyle betimler: “*Nemli dulavratotu kokusunu nemli çimen kokusundan ayıran bir koku duyum vardı.*”¹⁹ Bunin'in eserleri birçok farklı koku taşır: bir vadinin mantar rutubetinden bozkırların sıcak aromasına kadar. Ve yazar her yerde maksimum doğruluk için çaba gösterir. Bu, “*Antonov'un Elmaları*” hikayesinde, kahraman köyden geçerken Antonov elmalarının kokusunu duyduğunda çok iyi ve renkli bir şekilde gösterilir. Bu koku onun çocukluk anılarını uyandırır ve onu üzer çünkü o mutlu dönem çoktan geride kalmıştır. Ve pelinotunun kokusunu şöyle tarif etti: “*Ve daha sıcak oluyor, bozkırlardan giderek daha sıcak esiyor ve her şey daha kuru, acı pelin daha tatlı kokuyor.*”²⁰ İvan Alekseyeviç Bunin şiirlerinde çok sık doğaya yer vermiştir. En sevdiği görüntü gökyüzüydü. Gökyüzü onun için bir neşe kaynağıydı, çünkü ona bakmayı ve bakarken düşünmeyi çok seviyordu.

İvan Alekseyeviç Bunin doğa için okuyucusuna şöyle sesleniyor: “*Dünyanın ne kadar güzel olduğuna bakın, anın tadını çıkarın.*”²¹

¹⁹ Şkolniye Soçeneniya, (t.y.) <https://lit.ukrtvory.ru/mir-prirody-v-tvorchestve-i-a-bunina/>.

²⁰ Şkolniye Soçeneniya, (t.y.) a.g.e.

²¹ Effekt.ru (t.y.), <https://chrome-effect.ru/tr/adjustment/tradicii-i-bunina-v-proizvedeniyah>

Bunin için mutluluk, doğayla tam bir bütünleşmedir, ancak yalnızca doğanın sırlarına nüfuz etmiş olanlar tarafından kullanılabilir. Doğada insanın ulaşmaya çalıştığı bir uyum vardır. Doğal olmak, doğanın kendisi gibi, Bunin'in her zaman idealidir. Doğa ile ilgili eserler, saflık, ışık ve yazarın sevgisiyle doludur. Kendi doğasının resimlerine her zaman hayrandır. Ayrıca eserlerindeki manzara, kahramanın duygusal durumuna tekabül eder. Çalışmalarında doğal dünyanın güzelliğini ve kırılganlığını gösteren Bunin, bizlere doğamızı sevmeyi ve takdir etmeyi öğretiyor.

*“Tanrım, bu dünyadaki verdiğin her şey için sana nasıl şükretmeliyim deniz gecesinde, yıldızlı gökyüzünün altında.”*²² Bunin; aşk, trajediler ve gerçek mutluluğun nadiren görülen anları hakkında çok şey yazmıştır. Bu yazıları, insan duygularının olağanüstü bir şiirselliği ile işaretlenir, yazarın harika yeteneğini, görünmeyen ve bilinmeyen yasalarıyla samimi derinliklere, kalplere nüfuz etme yeteneğini ortaya çıkardılar. Bunin için, gerçek aşkın doğanın sonsuz güzelliği ile ortak bir yanı vardır, bu nedenle, yalnızca böyle bir aşk duygusu güzeldir, bu doğaldır, yanlış değil, icat edilmemiştir. Onun için aşk ve onsuz varoluş iki düşmanca hayattır ve eğer aşk ölürse, o zaman başka bir hayata artık ihtiyaç yoktur.

Sevgiyi yükselten Bunin, sadece mutluluğun sevincini değil, aynı zamanda işkence, keder, hayal kırıklığı, ölüm gerçeğini gizlemez. Bu yüzden yazar, eserlerinde en güzel ve en korkunç iki duyguyu birleştirmiştir; aşk ve ölümü. Mektuplarından birinde, çalışmasında bu güdüyü kendisi açıkladı ve sadece açıklamakla kalmadı, ikna edici bir şekilde savundu: *“Aşk ve ölümün ayrılmaz bir şekilde bağlantılı olduğunu gerçekten bilmiyor musunuz? Ne zaman bir aşk felaketi yaşasam ve bunlardan epeyce vardı, bu aşk felaketleri, hayatımda ya da daha doğrusu, neredeyse her aşkım bir felaketti-intihar etmeye yakındım.”*²³ Aşkla ilgili hikayelerde, Bunin, büyük özverili bir duyguya sahip bir kişinin gerçek manevi değerlerini, güzelliğini ve büyüklüğünü iddia etmiş ve sevgiyi; yüksek, ideal, güzel bir duygu olarak resmetmiştir.

İvan Alekseyeviç Bunin'in şiir temaları ise hikayeleri gibi çok çeşitlilik göstermez ve genellikle doğa ile ilgilidir. Bazı kreasyonlar köylü yaşamına ve sivil motiflere adanmıştır. Başlıca kısımlarda, yumuşak ve narin renklerle yazılmış manzara sözleri açıkça görülebilir. Şair Oryol Bölgesi'ne çok düşkündü, doğal doğanın pitoresk

²² Effekt.ru (t.y.) <https://chrome-effect.ru/tr/adjustment/tradicii-i-bunina-v-proizvedeniyah>.

²³ Literatura v Şkola, (t.y.) <https://litera.su/learner/all-works/bunin>.

manzaralarından memnun kalmıştı, bu nedenle Bunin'in şiirlerinin çoğunda bu harika yerlerin gurur verici bir açıklaması vardır.

Bunin, parlak ve zengin bir şiir olan “*Sonbahar Manzarası*” da görülebilen Rus klasiklerinin geleneğini açıkça gözlemlemiştir:

“Sonbahar tekrar geldi ve sadece ona kulak vereceğim,”

“Yapraklar sessizce düşüyor, nemli toprağı okşuyor. ”

“Sonbahar yine geldi, soluk gün batımları gri ve Güneşin mavi çiçeği bir cimri ister ... ”

“Sağır bir flütle rüzgar, dallarda kederli sesler, yağmur bir yere gizlendi,

Bir elek gibi saklanıyor. ”

“İnsanlar ateşler yakar, yapraklar, yığınlar halinde tırmıklanır ve rüzgar yetişir Gökyüzünde kalın bulutlar ... ”

*“Bir an için güneş patladı, yine ruhu ısıtıyor sonsuza dek affedilmiş gibi, doğayı dinlemek üzücü. ”*²⁴

Üst kısımda belirtilen şiiri okurken özel bir motif duyulur ve eserin kendisi kulağa sakin ve hoş bir melodi gibi gelir. Eserleri, okuyucunun bilincini gerçek doğa ile birleştiriyor gibi görünüyor, kişi asil bir birleşme ve çılgın bir varoluş sevinci hissedebiliyor ... Şiirinde, çevreleyen dünyanın güzel doğası ile büyük şairin sarsılmaz uyumunu aktaran özel bir iç içerik zenginliği var.²⁵ Hayatının son yıllarını büyük Rus yazar ve şair İvan Alekseyeviç Bunin Fransa'da geçirdi. Memleketinden uzaklara yazdığı şiirlerinde, memleket özlemi açıkça görülüyordu. Bunin başka konularda da eserler yazdı, ancak bahsi geçen konuların haricinde pek çok eser kaleme almamıştır. Dini geleneklere, mitlere ve eski efsanelere dayanan şiirleri çok ilgi çekmiştir.

İvan Bunin'in ana yaratıcı özelliği çok yönlülüktür, çünkü kendini sadece yetenekli bir şair ve yazar olarak mükemmel bir şekilde göstermemiştir. Yetenekli bir düzyazı yazarı ve mükemmel bir çevirmendi. Eserleri parlak ve görkemliydi, ünlü realist tüm dünyada yaygın bir popülerlik kazanmıştı! Bir Rus yazar, klasik şiir biçiminde nasıl bu kadar esnek bir şekilde ustalaştı? Birçok uzman, bu başarıların çevirmenin profesyonelliği sayesinde elde edildiğine inanmaktadır. Büyük yazarın

²⁴ High School, (t.y.) <https://school-ethiopia.ru/analiz-stihotvorenij/liricheskaya-proza-bunina-2.html>.

²⁵ Dela Konsül, (t.y.) <https://delo-consult.ru/peyzazhnaya-lirika-v-tvorchestve-bunina>.

istisnai yeteneği, derin anlamlı klasik bir kafiye oluşturan tek olası kelimeyi inanılmaz bir şekilde aramaya dayanır. Şiirleri, hayat ve dürüst duygularla dolu güzel bir şarkı gibi akıyordu.

Nesir eserlerine bakınca karamsar bir gelenek açıkça görülüyordu. Bunin, Fyodor İvanoviç Tuçev'in güzel ve uyumlu sonsuz kaynağına dayanan felsefi çalışmasından büyük ölçüde etkilenmiştir. Bu ilham, İvan Alekseyeviç Bunin'in kelimelerin son derece kesinliği ve keskin düzyazı detayları ile ayırt edilen lirik çalışmasına da yansımıştır. Bunin'in felsefi sözleri, Rus doğasına, aşk temasına, benzersiz bir kontrastla iç içe geçmiş durumdaydı. Daha sonra şair, anılarında sık sık seyahat etmiş ve bu düşünceler ona mitolojiyle ilgili yeni kreasyonlar yaratması için ilham vermiştir. Bu eserler, ebedi bir tarihin parçası olarak dünyevi varoluşun samimi bir şekilde tanınmasını ifade etmektedir. Yazar, insan yaşamının ölümcül sonucunu, yalnızlık ve kıyamet hissini cesurca şiddetlendirmiştir.

Bu olağanüstü yazar, bireyselliği, günlük olaylara benzersiz felsefi bakış açısı, samimiyeti ve kendi fikir ve düşüncelerinin dürüstçe tanınması, böyle güzel ve kulağa hoş gelen bir biçimde ifade edilmesiyle her zaman göze çarpmıştır. *“Köpek hayal et, hayal et. Her şey daha dar ve daha sönük Altın gözlerle bakarsın Kar fırtınasında, çerçeveye yapışmış karda, Yankılanan süpürgelerde, dumanlı kavaklarda. İç çekerek, sıcacık kıvrıldın Ayaklarımda- ve sanıyorsun ... Biz kendimiz zayıflıyoruz- başka tarlalar için özlemle, başka çöller ... Perm dağlarının ötesinde. Bana yabancı olanı hatırlıyorsun: Gri gökyüzü, tundra, buz ve veba senin soğuk vahşi yanında. Ama seninle her zaman düşüncelerimi paylaşıyorum: Ben bir insanım: bir tanrı olarak, tüm ülkelerin ve tüm zamanların melankolisini bilmeye mahkumum.”*²⁶

İvan Bunin'in lirik şiirinin ayırt edici bir özelliği, sanatsal özgünlük, çevredeki doğanın, insanın ve tüm dünyanın ustaca algılanmasıydı. Manzarayı ustaca tonlamış ve mucizevi bir şekilde lirik eserlerine aktarmıştır. İvan Alekseyeviç Bunin'in yaratıcı etkinliği modernizm çağına düştü. 19-20. yüzyıl yazarlarının çoğu, modaya uygun kelime yaratmaya düşkünlüklerini olağandışı şekillerde ifade etmeye çalıştı. Bunin, bu yön için çabalamadı, her zaman Rus klasiklerine bağlıydı ve şiirini Tuçev, Polonski, Puşkin, Fet vb. gibi önceki şairlerin lirik eserlerine benzer şekilde en geleneksel biçimlerde yeniden yarattı.

²⁶ Hudojestvennaya Literatura, Bunin'in Eserleri, Cilt II Romanlar ve Kısa Öyküler 1892-1909, 1965, 479.

İvan Alekseyeviç Bunin, manzara şiirlerini yavaş yavaş felsefeye dönüştürmüştür ve şiirlerinde her zaman en önemli fıkirlere yer vermiştir. Büyük şairin şiirlerinde, genellikle en önemli konu olarak – yaşam (aşk) ve ölüm – konusuna özel önem verilmiştir. Felsefi eğilim ve sanatsal özgünlük, ülkede meydana gelen devrimci süreçler tarafından gölgede bırakılamadı. Şair, çalışmalarına seçilen yönde devam etti ve cesaretle insanlığın tüm sorunlarını iyilik, kötülük, doğum ve ölüm arasında sonsuz inceliklere atfetti ... Bunin her zaman gerçeği bulmak istemiş, sık sık dünya tarihindeki farklı nesillere dönüp bakmıştır. Şair, Dünya'daki yaşamı geçici ve evrendeki sonsuz varoluş arasındaki geçiş aralığı olarak kabul ediyordu. Her zaman gerçekliğin ötesine bakmak, yolun sonunda insan yaşamına ve ölüme mahkum olan bir ipucu bulmak istiyordu.

İKİNCİ BÖLÜM

İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN'İN ESERLERİNDEKİ DEYİMLERİN ÖZELLİKLERİ

2.1. DEYİM NEDİR?

Bir toplumun kendine özgü hayat tarzı olarak adlandırabileceğimiz kültür kavramı tarihi süreç içerisinde toplum tarafından üzerinde fikir birliğine varılmış uygulamalardır.²⁷ Bu yönüyle bakıldığında kültürel unsurlar nesilden nesle aktarılacak taşıdıkları için hem tarihi hem de süreklidirler.²⁸ Yaşanan bu süreç çerçevesinde halklar kültür, coğrafya vb. değişiklikler yaşasalar bile yaşantılarını, değerlerini de beraberlerinde taşırlar ve taşınan bu değerler zamana ve türlü şartlara göre elbette birtakım değişikliklere de uğrayabilir.

Deyimlere de bu bağlamda bakılırsa; kullanıldığı zamanın izlerini taşıyarak bir toplumun tarihi, kültürel, ekonomik, sosyal, psikolojik vb. birçok özelliklerini şimdiki ve gelecek nesillere aktaran sözcük birlikleri olarak tanımlanır. Ünlü Türk dilbilimci Doğan Aksan'a (D. 1929) göre “*deyimler, bir dilin anlatım yollarını, o dili konuşan toplumun geçmişini, yaşam biçimini, geleneklerini ve çeşitli özelliklerini belirten önemli ipuçları sağlarlar.*”²⁹

Deyimler insan yaşamının bütün yönlerine dokunur. Her dilin kendine özgü karakteristik duruşu, coğrafyası, yaşam şartları, tarihi, dini inanışlarına göre kullandığı deyimler vardır. Diğer dillerle anlamsal açıdan benzerlik gösterebilir ya da tamamen farklı kullanımlar ortaya çıkabilir. Her şeye rağmen, deyimler kültürel çağrışım aktarımı yapan en gerçekçi kaynaklar arasındadır.³⁰

Uzun bir tarih serüveni sonrasında oluşup ve meydana gelen deyimler, yapı itibariyle içerisinde hem şekil hem de kavram özellikleri bulundurulur.

Şekil özellikleri;

²⁷ İbrahim Kafesoğlu, *Türk Milli Kültürü*, Ötüken Yayınları, İstanbul 2011, 15.

²⁸ Güvenç Bozkurt, *İnsan ve Kültür*, 1979, 96-104.

²⁹ Doğan Aksan, *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*, 2. bs., Cilt, 36. Türk Dil Kurumu, Ankara 2003, 3.

³⁰ Sonnur Aktay, “Rus ve Türk Kültüründe Rakamlı Deyimler Üzerine Kültürdilbilimsel Bir İnceleme”, *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(25), Aralık 2020, 232-246.

- Kalıplaşmış sözlerdir. Herhangi bir deyimde bulunan sözcükleri değiştirip yerine “*aynı anlama sahip yeni bir sözcük*” olsa dahi kullanılamaz ve söz dizimi bozulamaz.
 - Tut kelin perçeminden: güç bir durumda çözümün zor olduğunu anlatmak için kullanılır. “*Tut kelin perçeminden hesabı, biz kendi aramızda anlayamıyoruz.*”³¹ Burada kullanılan deyimde “*kelin perçeminden tut*” vb. söz dizimi değişikliği yapılamamaktadır.
- Kısa ve özlü cümlelerdir.
 - Yüzü ak: Verilen örneklerde “*ak*” sözcüğüyle kişilik özellikleri açısından insanı doğruluğu ve dürüstlüğü, ahlaki yönden ise temizliği (günahsızlığı), vicdanlı ve onurlu olduğu kastedilmektedir.³²

Kavram özellikleri;

- Deyim, bir kavramı belirtmek için bulunmuş özel bir anlatım kalıbıdır; düstur niteliğinde bir söz değildir. Deyimi atasözünden ayıran en önemli vasıf budur.
 - Atı alan üsküdarı geçti: iş işten geçti, artık yapılacak bir şey kalmadı vb.³³
- Bir kavramı veya amacı özel kalıp içerisinde güzel, hoş bir anlatımla belirtmektir.
- Öz anlamlarından farklı bir anlam, kavram barındırırlar.
 - İçten pazarlıklı, danişıklı döğüş, öteberi, düttürü Leyla... Bu tür deyimler aynı sözcükler ve gramer şekilleriyle başka dile çevrilemezler.³⁴

2.2. İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN’İN ESERLERİNDEKİ DEYİMLERİN SÖZCÜKSEL VE DİLBİLGİSEL ÖZELLİKLERİ

“*Deyim çalışması, yalnızca çalışılan dilin deyimsel sistemini görmekle kalmaz, aynı zamanda bu dilin anadilini, konuşanların tarihi, gelenekleri, görenekleri, kültürü hakkında bir fikir edinir, anadili konuşanlar dünyasının dilsel resmini yeniden yapılandırır.*”³⁵ Yani deyimler; yıllarca kalıplaşarak bulundukları toplumun kültürünü örfünü adetini en net biçimde aktaran sözcük gruplarından birisidir. Ve deyimler nesilden nesillere aktarıldığı için doğduğu

³¹ Bilim Sanat Kültür Vakfı, (t.y.) <https://tilahan.org/tut-kelin-perceminden>.

³² Asım Ö. Aksoy, *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü I-II*, İnkılap Kitabevi, İstanbul 2013, 566.

³³ Aksoy, 142.

³⁴ Aksoy, 143.

³⁵ Hadi Bak, *Frazeologizmi Kak Sredstvo Virajeniya Mentalnovo Svoeobraziya Turtsii*, 2020, 28.

dönemdeki toplumun özelliklerini de (sosyal, kültürel, ekonomik, siyasal, psikolojik) içerisinde barındırarak günümüzden geçmişe bir yol gösterici olarak görülebilir.

Dilin toplumla olan bağları Dil biliminin anlamsal içeriğini oluşturan deyimlerin sözcüksel ve dilbilgisel anlamları belirli bir formun dışında düşünülemez, deyimler kelimenin form ve içeriğini yani birliğini temsil eder. Deyimler her bir ifadenin bir kelimeyle ve buna bağlı olarak başka kelime bağlantılarını ifade etme biçimlerinin, bir ya da başka bir bağlantısının seçimini, bir yandan da hangi ifadenin hangi kelime ile birleştiğine doğrudan bağlıdır. Aslında, belirlenen her deyim, dilsel doğasını gerçek konuşma kullanımında çok yoğun ve net bir şekilde keşfeder. Konuşmaların kelimelerle olan ilişkilerinde ve bağlantılarında tüm özelliklere sahip bir dil birimi olarak uygulanmaktadır.

Her bir deyim için bu ilişkiler ve bağlantılar kesinlikle tanımlanmıştır. Tarihsel olarak, ifade biçimlerinin nasıl işlendikleri konusunda çışılmıştır. Deyimleri Bunin'in eserlerinde gerçek konuşma kullanımına göre, nasıl olduğu, hangi sözcük-gramer kategorisine ait olduğu ve deyimlerin tam anlamsal ve resmi karakteristiğine göre, hangi kategorileriyle ve nasıl birleştirilebileceğine karar verilebileceği değerlendirilebilir.

Deyimler'in anlamı ve şekli ne kadar farklı olursa olsun, konuşmadaki kelimelerle olan ilişkilerine göre belirli sözcüksel ve dilbilgisel kategorilere ayrılabilir. Gerçek konuşma kullanımında, bu kategoriye veya bu kategoriye ait ifadelerin atfedilmesi ortaya çıkmaktadır. Deyimler, yalnızca belirli sözcük gruplarını, belirli bir ifade kategorisi oluşturmak için birleştirebilir: bir kişinin veya nesnenin ortak anlamı olan ifadeler, eylemi tanımlayan kelimelerle birleştirilemez ancak eylemi tanımlayan kelimelerle birleştirildiğinde ise bu anlamda herhangi bir kısıtlama görülmez.

Ortak bir değer olarak, mevcut konuşmalardaki eylemler, ortak değeri, kişiyi veya nesneyi (tür, sayı, teminat, garanti vb.) vurgulayan bir grup tarafından tanımlanır ve harici eklemeler yapılabilir.

Deyimler kendi formlarını sergileyebilir ve kelimelerle ilişkilerini göstermek için aynı kategoriye girebilirler: deyim kategorilerinde bazılarının bir dizi paradigmatik, sınırlı veya eksiksiz bir dizi deyimsel formu olabilir, bazılarının ise hiç olmayabilir.

Rusça'da, ifadelerin sözlüksel ve dilbilgisel grupları açıkça belirtilmemektedir. Bu tür genel anlamlarda, dilde nesnel olarak ve farklı bulunan ifade grupları yer almaktadır.

“мухи сонно загудели” - sineklerin uykulu biçimde vızıldaması	
insanlardan uzak izbe uğranmayan konum	
... одни мухи сонно и недовольно загудели в жаркой темноте на потолке. ³⁶	... sadece sinekler uykulu uykulu uçuyor ve tavandaki sıcak karanlıkta hoşnutsuzca vızıldıyordu.
Yazar ziyaret edilen kulübelerin izbe ve kimsenin ziyaret etmediğini daha iyi biçimde betimlemek adına “мухи сонно загудели” deyimini kullanmıştır.	

"роковое место" - uğursuz kadersiz yer	
insanlar tarafından seilmeyen ve şanssızlık getirdiğine inanılan yer/mekan	
... Вот роковое место, опять Либман!». ³⁷	... “İşte uğursuz bir yer, yine Libman!”

“адова скука” - Cehennem gibi can sıkıntısı	
aşırı derecede sıkılma/bunalma hissi yaşamak	
... и беспомощно сел, утонул в диване. Да, адова скука. ³⁸	... çaresizce oturdu ve kanepede gömüldü. Evet, cehennem gibi can sıkıntısı.

“лицом строг” yüzü sert, sert yüzlü,	
Kişilerin ciddiyetini betimlemek için kullanılmaktadır	
... лицом строг, смугл, чуть-чуть ряб... ³⁹	... yüzü sert, esmer, hafif dalgalı...

Belirtilen deyimler, ifadelerin ve nesnelerin ortak anlamlarıyla birleştirilmiştir. Buna göre deyimler kelimelerle birlikte, bir eylemin konusu, eylemin nesnesi veya yüklemi olabilirler.

Nominal ifade birimleri; bir kelimenin ve bir deyimın işlevsel-anlamsal eşdeğerliğine dayanan, deyimlerin sözcüksel ve gramer özelliklerine göre bir sınıflandırma oluşturur. Aleksandr Molokov, deyimlerin işlevsel-anlamsal eşdeğerliğine dayanarak, sözlüksel-grammatik özellikler açısından sınıflandırılmasını şu şekilde sağlar sağlar:

- Nominal ifade birimleri,
- Sözlü ifade birimleri
- Sıfatlı ifade birimleri

³⁶ Bunin, *Karanlık Sokaklar*, 1938, 15.

³⁷ Bunin, *Karanlık Sokaklar*, 64.

³⁸ Bunin, *Antigon*, 1940, 1.

³⁹ Bunin, *Köy*, 1909-1910, 4.

- Ünlemsel ifade birimleri⁴⁰

Bu bağlamda deyimlerin sözlük-dilbilgisel özelliklerini belirlemek için, deyimlerin anlamsal-sözdizimsel özelliklerine başvurmak, yani gerçekleştirdikleri iletişimsel ve sözdizimsel işlevleri analiz etmek gerekir.

Nominal deyimler, cinsiyet, sayı ve eylem özelliklerine sahip oldukları gerçeğiyle birleştirilebilirler. Cins kategorisi, bir kişinin ortak anlamı olan deyimler arasında, eril, dişil ve genel cinsiyeti belirleyen deyimler vardır; bu ayrım, resmi göstergelerle ilişkilidir ve onlar ile birlikte belirli bir cinsle bir kelime tanımını oluşturur. İsimlerin cinsiyeti, anlamlarına göre, her zaman ifadenin anlamının eril, dişil veya genel cinsiyetten biriyle ilişkili olup olmadığına bağlı değildir.

Dişil cinsi anlatan deyimlerin yazılı ifadelerine: uykulu sinek “сонная муха”, akıl kutusu (zeka küpü) “ума палата” deyimleri örnek verilebilir. İfadenin genetik kaynağının biçimi, yalnızca eril ya da dişil bir kişiye atıfta bulunan ya da karşılık gelmeyen bir ifadenin sözcüksel anlamıyla eşleşebilir. Öznenin genel anlamı olan yazılı deyimler, resmi göstergelere bağlı olarak doğuma göre de sınırlandırılmıştır.⁴¹

Dişil cinsiyetteki deyimlere: cehennem can sıkıntısı (Babil özlemi/birisine veya biryere karşı duyulan yoğun özlem duygusu “вавилонская тоска”), orta cins: ölümcül bir yer (kötü, şanssız, bahtsız bir yer “злчное место”) örnek verilebilir.

Deyimler sayısal olarak gruplandırılırken, bazı isim ifadelerinde hem tekil hem de çoğul kullanımların mümkün olduğu görülmektedir: uykulu sinek-uykulu sinekler, ölümcül (kötü) yerler gibi.

İsimler deyimlerde nasıl ifade edilebilir; ilişkileri ve iletişimi kelimelerle konuşma yoluyla gerçekleşen form kümesi olan her durumda deyimlerin kullanımı ile belirlenir. Sözdizimsel fonksiyonu bir dizi sözcük kökü ayırıcı form, fonksiyon ve eklentiler (zaman, kelime-yüklem fonksiyonunu yönetir) - başka bir dizi sözcük kökü ayırıcı formları ile değerlendirilebilir.

Nikolay Maksimoviç Şanskiy, Rusça’daki deyimleri bileşimindeki sözcüklerin birbirleriyle olan ilişkileri bakımından iki gruba ayırır. Tümce biçimindeki deyimler ve sözcük birleşimi biçimindeki deyimler olarak adlandırılan bu birimler anlamsal, işlevsel

⁴⁰ Soyla Karneado, *Nominativnye i Kominikativno Funktsionalnye Svoystva Frazeologizmov*, 1984, 50.

⁴¹ Nikolay Maksimoviç Şanskiy, *Frazeologiya Sovremennovo Ruskovo Yazıka*, 2. bs., Vışşaya Şkola, Moskva, 1969, 200.

ve yapısal özellikler temelinde ve çeşitli değerlendirme yöntemleri çerçevesinde incelenebilir.⁴²

Deyimleri, diğer kelime gruplarından ayıran özelliklerin sıralanışı.

1. Deyimler, yapı bakımından birleşik yapıdadır. Minimum iki kelimeden oluşmaktadır ve deyimleri oluşturan bu kelimelerin her birinin kendine ait vurgusu vardır.

<i>глаза блестеть</i> ⁴³	<i>gözleri parlamak</i>	Yeni fikirler bulmak
<i>тяжелый взгляд</i>	ağır bakış, sert bakış, korkutucu bakış	Etkisini hissettirerek bakmak, olumlu bir cevap bekler nitelikte bakmak ve göz temasıyla hakimiyet kurmaya çalışmak.
— Да? — сказал Соколов, поднимая на него <i>тяжелый взгляд</i> . ⁴⁴		- Evet? dedi Sokoloviç, ona ağır bir bakış atarak.

2. Deyimlerin semantik bütünleri ayrıştırılamaz ve anlamları tek kelime ile ifade edilebilir.

<i>презвещающий человек</i> ⁴⁵	baştan çıkarıcı insan	Kişiye fiziksel olarak karakterize eden bir deyimdir ve çekici alımlı ve güzel görünen kişiler için kullanılmaktadır.
---	-----------------------	---

<i>слышать запах</i> ⁴⁶	kokusunu duymak, hissetmek	Bireye veya birşeye karşı duyulan özlem, hasret
------------------------------------	----------------------------	--

<i>серым лицом</i> ⁴⁷	betsiz benizsiz	halsiz, solgun, yorgun
----------------------------------	-----------------	------------------------

⁴² Nikolay Maksimoviç Şanskiy, *Frazeologiya Sovremennovo Ruskovo Yazıka*, 2. bs., Vıssaya Şkola, Moskva 1969,200.

⁴³ Bunin, *Köy*, 1909-1910, 4.

⁴⁴ Bunin, *İlmekli Kulaklar*, 1916, 2.

⁴⁵ Bunin, *Henry*, 1940, 68.

⁴⁶ Bunin, *Geç Saat*, 1938, 17.

⁴⁷ Bunin, *Çang'ın Hayalleri*, 1916, 1.

3. Deyimlerin bir kısmı, serbest kelime birleşimlerinin gerçek anlamının dışında bir anlam kazanması sonucu ortaya çıkabilir.

<i>Спать как сурок</i> ⁴⁸	dağ sıçanı gibi uyumak	derin uykuda uymak
--------------------------------------	------------------------	--------------------

<i>безголовые мужчины</i> ⁴⁹	kafasız adamlar	düşüncesizce hareket eden
---	-----------------	---------------------------

4. Deyimlerde kullanılan kelimelerin, onlara anlamca benzeyen veya yakın anlamlı olan diğer kelimelerle yer değiştirmesi mümkün değildir.

<i>“кот наплакал”</i>	<i>“кот”</i>	<i>“кошка наплакала”</i>
(kot naplakal)	(kot)	(koşka naplakala)
Они знали то же, что знали мы, а тогда это было <i>“кот наплакал”</i> .		Onlarda, bizim gibi <i>“çok az şey”</i> biliyorlardı.

Кот наплакал: Kedi ağladı deyimi “çok az” anlamına gelen ifadeleri nitelemek için kullanılmaktadır. Kediler, göz yaşlarının çok az olmasından dolayı ağlayamazlar ve bu nedenle “çok az” anlamını karşılamaktadır. Deyimde kullanılan erkek kedi anlamındaki “kot” sözcüğü yerine dişi kedi anlamındaki “koşka” sözcüğünü yazmak ve kullanmak mümkün değildir.

Ama bazı deyimler üzerinde değişiklik yapmak, bazı kelimelerin yerine semantik olarak yakın olacak sözcükler kullanmak mümkündür.

<i>от всего сердца</i> <i>от всей души</i> ⁵⁰	Kalpten –Yürekten	İçtenlikle, samimiyetle davranış sergilemek, herhangi bir konu hakkında olan inancını göstermek veya dilekte bulunmak
... и обняла его крепко, <i>от всего сердца</i> . Затем она убежала. ⁵¹	... и обняла его крепко, <i>от всей души</i> . Затем она убежала.	
... ve kalbinin derinliklerinden sıkıca sarıldı. Sonra kaçtı.		

⁴⁸ Bunin, *Karanlık Sokaklar*, 1938, 37.

⁴⁹ Bunin, *İlmekli Kulaklar*, 1916, 1.

⁵⁰ Teliya, (t.y.) https://endic.ru/russian_phrase/Ot-vsej-dushi-500.html.

⁵¹ Anastasiya Çebotarevskaya, *Gi de Moppasan, Sabraniye Soçineniy v 10 tt. Tom 2*, MP.: Aurika, Perevod 1994, 2

İçten, gönülden, candan anlamında kullanılan “сердца – kalp” yerine “души – yürek” sözcüğünün kullanılması uygundur.

5. Deyimler çağdaş dilde hazır (geçmişten günümüze gelen kalıplaşmış halde) şekildedir, öğrenilen kalıp şekliyle kullanılır.

<i>Закадычный</i>	<i>друг</i>
Samimi, yakın	(arkadaş)
<i>Закадычный друг</i> Yakın ve samimi arkadaş	

Örnekte de görüldüğü üzere çok *sıkı fıkı*, *can ciğer*, *can dostu* vb. anlamları üretebilmek için bu iki kelime kullanılmıştır.

6. Deyimlerde, genellikle kelime aralarına farklı/yeni kelimeler eklenemez.

<i>кося брови</i> ⁵² kaşlarını kısmak	Önüme bakmak, utanmak.
<i>низко кося брови</i> “kaşlarını aşağı indirmek” şeklinde kullanılması uygun değildir!	

7. Bazen, deyimlerin hem kısa hem de uzun kullanımları bulunabilir.

<i>как кабан</i> domuz gibi	sağlıklı, güçlü ve zinde	Mevcut fiziki veya ruhsal (olumsuz) durumlara rağmen etkilenmeyen kişileri nitelemek için kullanılır
здоровый, как той кабан ⁵³	yaban domuzu gibi sağlıklı	

8. Deyimlerin kalıpları ve yapıları şekil olarak da değiştirilemez.

огненным глазом ⁵⁴	огненный глаз
ateşli göz (gözlerinden ateş pükürmek, çok sinirli olmak)	ateşli göz (sıfat tamlaması): Ateşli gözlere sahip (akıllı, enerjik, gözü açık) birisiydi.
Хвостов, дошаркав до лошади, косившей на него <i>огненным глазом</i> ...	Ateşli bir gözle kendisine bakan ata doğru yürüyen Kostov ...

⁵² Bunin, *İlmekli Kulaklar*, 1916, 3.

⁵³ Bunin, *İlmekli Kulaklar*, 1916, 3.

⁵⁴ Bunin, *Köy*, 1909-1910, 7.

9. Deyimlerin geneline bakıldığında, kullanılan kelimelerin sırasının önem arzettiği görülmektedir.⁵⁵

<i>или теперь, или никогда</i> ⁵⁶	<i>нет никогда, или сейчас</i>
ya şimdi yada hiçbir zaman	sonra değil, şimdi

2.3. İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN’İN ESERLERİNDEKİ DEYİMLERİN ANLAMSAL VE ÜSLUP ÖZELLİKLERİ

Rus dilbilimci Viktor Vladimiroviç Vinogradov (12 Ocak 1985), deyimleri şöyle sınıflandırmıştır: “*Kaynaşmış deyimler, uyumlu deyimler, bileşik deyimler olarak sınıflandırılır. Ayrıca deyimlerin isim-isim, sıfat-isim, isim fiil, isim zarf şeklinde bileşik yapılar oluşturabileceğini ve Rusçada Avrupa dillerinden alınma deyimsele ifadelerinde ayrı bulunduğunu ve bu ifadelerin özellikle dünya çapında bilinen yazarlardan alındığını dile getirmektedir.*”⁵⁷

1. Kaynaşmış deyimler:

Bu deyimler Rus halkı tarafından bilinerek kullanılsa da kelimelerin ayrı haldeki durumları bilinmeyebilir.

<i>nonасть впросак</i> ⁵⁸	Tuzağa düşürmek, tezgaha getirmek	Gafil avlamak
--------------------------------------	-----------------------------------	---------------

“*Впросак*” sözcüğü eski zamanlarda kullanılan ve *ip eğirme tezgahı* anlamında, “*nonасть*” ise günümüzde argo olarak *düşmek* anlamında kullanılmaktadır.

2. Bileşik deyimler:

<i>слышать запах</i> ⁵⁹	Kokusunu duymak	Özlemek, hasretlik çekmek
------------------------------------	-----------------	---------------------------

Birleşik deyimlere bakıldığında, kaynaşmış deyimlerden farklı olarak benzetmenin (teşbih) önemli bir yere sahip olduğu görülebilir.

<i>Спать как сурок</i> ⁶⁰	Dağ sıçanı gibi uymak	Aldırış etmeden her fırsatta
--------------------------------------	-----------------------	------------------------------

⁵⁵ Dilek Gökharman, Rusça ve Türkçede Deyimler ve Atasözlerinin Anlambilim ve Biçimbilim Açısından Denkliği, 2019, 31 – 34.

⁵⁶ Bunin, *Geç Saat*, 1938, 20.

⁵⁷ Dilek Gökharman, *Rusça ve Türkçede Deyimler Ve Atasözlerinin Anlambilim Ve Biçimbilim Açısından Denkliği*, Nisan 2019, 34.

⁵⁸ Rasiskaya Gazeta, 2013, <https://rg.ru/2013/12/20/koroleva.html#:~:text=>

⁵⁹ Bunin, *Geç Saat*, 1938, 17.

		horul horul uyumak.
--	--	---------------------

3. Uyumlu deyimler:

Kullanılan kelimelerden birisi gerçek anlamıyla bağlantılıdır. *Брови - отводит - глаза* kelimeleriyle birleşerek deyim oluşturulabilir.

<i>косы брови и отводит глаза в сторону</i> ⁶¹	Kafasını önüne eğmek, önüne bakmak.	Kendi işine odaklanmak, etrafa kayıtsız kalmak bazı durumlarda işe utanmak anlamında da kullanılmaktadır.
---	-------------------------------------	---

Uyumlu deyimlerin dilde bazen farklı kullanımları oluşabilir.

<i>сгорать от нетерпения</i> ⁶²	Sabırsızlıktan yanmak,	Sabırsızlık göstermek, tez canlı davranmak
--	------------------------	--

<i>сгорать от стыда</i> ⁶³	utangaçlıktan yanmak (kızarmak)	utancından yerin dibine girmek
---------------------------------------	---------------------------------	--------------------------------

Deyimler sabit birleşimler olup esnek anlamlı kelimelerden oluşmaktadır. Bazıları kelime birleşimleri olduğu gibi, bazıları bütün bir cümle olabilir.

<i>уголовные волки</i> ⁶⁴	Suçlu kurtlar	Suç işlemeye meğilli ve geçmişte çok suç işlemiş kişiler.
--------------------------------------	---------------	---

4. Deyimler, sıfat-isim, isim-zarf, isim-fiil, isim-isim kelime gruplarından da oluşabilir.

<i>тяжелый взгляд</i> ⁶⁵	ağır bakış, sert bakış, korkutucu bakış	Etkisini hissettirerek bakmak, olumlu bir cevap bekler nitelikte bakmak ve göz temasıyla hakimiyet kurmaya
-------------------------------------	---	--

⁶⁰ Bunin, *Karanlık Sokaklar*, 1938, 37.

⁶¹ Bunin, *İlmekli Kulaklar*, 1916, 4.

⁶² Onlayn Slovar, (t.y.) <https://www.babla.ru>.

⁶³ Academia, (t.y.) https://dic.academic.ru/dic.nsf/michelson_new.

⁶⁴ Bunin, *Kornet Elagin'in Davası*, 1925, 6.

⁶⁵ Bunin, *İlmekli Kulaklar*, 1916, 2.

		çalışmak.
--	--	-----------

<i>темен человек</i> ⁶⁶	Karanlık adam	Tehlikeli, gizemli
------------------------------------	---------------	--------------------

5. Deyimlerin başlıca özelliklerinden birisi, bir dilden diğerine olduğu gibi, harfi harfine çevrilememesidir. Harfi harfine çeviriye nadiren rastlanılmaktadır.

глаза с дружелюбно ⁶⁷	Gözleri dost canlısı, zararsız ve sıcak kanlı	Arkadaşlık kurmaya yatkın, ılımlı ve sıcak kanlı olan. Bu durumu gözleri ile belli eden.
----------------------------------	---	--

6. Eş anlamlı deyimler.

глаза с дружелюбно ⁶⁸	Gözleri dost canlısı, zararsız ve sıcak kanlı	Arkadaşlık kurmaya yatkın, ılımlı ve sıcak kanlı
<i>запальчивый вздор</i> ⁶⁹	ılımlı, sevecen sıcakkanlı Sıcak kanlı, dost canlısı	

<i>в глазах темнело</i> ⁷⁰	Gözleri kararmak	Çok sinirlenmek yoğun öfke
<i>яростно</i> ⁷¹	küplere binmek	

7. Zıt anlamlı deyimler

<i>неприятно заметил</i> ⁷² Diğer kişiye karşı düşmanca tavır, davranış veya hal hareket segilemek	<i>горячее</i> ⁷³ Karşında yer alan kişiye karşı sıcak, ılımlı, cana yakın bir davranış sergilemek
--	--

<i>Скромно</i> ⁷⁴ Mütevazı, alçak gönüllü	<i>высокими очима намицаюци</i> ⁷⁵ yüksekten bakmak, yüksek gözlü
---	---

⁶⁶ Bunin, *Aleksey Alekseiç*, 1927, 3.

⁶⁷ Bunin, *Mitya'nın Aşkı*, 1924, 2.

⁶⁸ Kartaslov, (t.y.) <https://kartaslov.ru/>.

⁶⁹ Kartaslov, (t.y.) <https://kartaslov.ru/>.

⁷⁰ Bunin, *Köy*, 1909-1910, 13.

⁷¹ Bunin, *Köy*, 1909-1910, 20.

⁷² Bunin, *İlmekli Kulaklar*, 1916, 1.

⁷³ Bunin, *Zoyka ve Valeri*, 1940, 45.

⁷⁴ Bunin, *Suhodol*, 1911, 2.

⁷⁵ Bunin, *Aleksey Alekseiç*, 1927, 3.

Genel olarak Bunin'in eserlerinde kullanmış olduğu deyimlere bakıldığında, kahramanlarını nitelemek ve o anki ruhsal hallerini veya davranışlarını okuyucusuna daha anlaşılır biçimde aktarabilmek için onların karakteristik, fiziksel, psikolojik, kültürel vb. özelliklerini deyimler aracılığıyla betimlediği görülmektedir.

Yazarın, deyimleri aktarırken kullanmış olduğu bu realist üslubu, dönemine bağlılığını ve halkın içinde onları yakından takip ettiğini göstermektedir. İvan Alekseyeviç Bunin'in döneminin en çok takip edilen yazarlardan biri olmasındaki en büyük etkenlerden birisi de kullanmış olduğu ve hala güncelliğini koruyan üslubudur.

İvan Alekseyeviç Bunin bu stilini devam ettirirken resmi dilden ziyade çoğunlukla halk arasında kullanılan ve genel geniş anlamlı bir dil tercih etmiştir.

<i>сердце осталось стоять - kalbi ayakta kalmak</i>	
<i>Aşırı korku ve tedirginlik belirtisi</i>	
... Что это было? Пронеслось и скрылось. Но <i>сердце в груди так и осталось стоять...</i> ⁷⁶	... Buda neydi? Geldi ve geçti. Ancak kalbim ayakta kaldı...

<i>помутившиеся от слез глаза – göz yaşlarına boğulmak</i>	
<i>Duygusal veya fiziksel olarak acı çekmek, ağlamasına hakim olamamak</i>	
... и упал в нагретую листву под ним, закрыв <i>помутившиеся от слез глаза...</i> ⁷⁷	... ve altındaki ısıtılmış yapraklara düştü, göz yaşlarına boğuldu...

<i>ужасный господин – berbat beyefendi</i>	
<i>Görünüş olarak hoş ve bakımlı görünmeyen, paspal görünümlü</i>	
Ах, какой <i>ужасный господин!</i> Его обувь, узкие брюки, драповое пальто... ⁷⁸	Ah, <i>ne korkunç bir beyefendi!</i> Ayakkabıları, dar pantolonları, arkasına çamur sıçramış dökümlü bir ceket ...

⁷⁶ Bunin, *Rusya*, 1938, 22.

⁷⁷ Bunin, *Nisan*, 1938, 4.

⁷⁸ Bunin, *İlmekli Kulaklar*, 1916, 1.

2.4. İVAN ALEKSEYEVIÇ BUNİN’İN ESERLERİNDEKİ DEYİMLERİN SEMANTİK (ANLAMSA) BİRLEŞMELERİ

Anlamsal birleşme açısından, deyim grupları 3’e ayrılabilir: kaynaşmış deyimler, birleşik deyimler ve uyumlu deyimler. İlk iki grup semantik olarak bölünemez deyim gruplarıdır. Anlamları açısından bir kelimeye eşdeğerdirler. Üçüncü grup anlamsal olarak bölümlere ayrılabilir. Anlamları, onları oluşturan bileşenlerin manalarına eşdeğerdir. Deyimlere yapılan eklemeler, bütünsel anlamının onları oluşturan kelimelerin bireysel anlamları ile tamamen ilişkili olmadığında, anlam olarak bölünemez deyim grupları olarak adlandırılırlar. Üçüncü gruba dahil olan deyim türlerinin anlamları, türetilmemiş bir temele sahip kelimelerin semantiği kadar kararsız ve tamamen koşulludur. Bu nedenle, deyim grupları, türetilmemiş kelimelerde, ismin temelini oluşturan bir işaretin artık hissedilmediği kelimelerle benzer olan bazı nüansları belirtmeleridir.⁷⁹

Vasiliy Jukov’a göre deyimler üç gruba ayrılmış olup, ilk iki deyim grubu aynı semantik grupta yer almakta, üçüncü grup deyimler ise kelime temelleri farklılık göstermesine rağmen anlamsal olarak aynı manayı yansıtmaktadır. Türev olmayan kelimelerde ve deyim eklemelerinde ismin temelini oluşturan işaretler, yalnızca etimolojik bir bakış açısından açıklanabilir. Deyimlerde eklemeler, belirli dilbilgisel gruplarda ve kesinlikle ayrılmaz gruplar olarak verilen kelimelerin eşdeğerleridir.

<i>“пеняй на себя - вини только себя в том, что будешь наказан.”</i> kendinizi suçlayın - sadece cezalandırıldığınız için kendinizi suçlayın.	
<i>Kendini sorumlu tutmak veya hissetmek</i>	
... Да, да, пеняй на себя... ⁸⁰	... Evet, evet, kendini suçla ...

<i>быльем поросло - навсегда забыто.</i>	Geçmişte büyüdü (uzun zamandır unutulmuş, hafızada silinmiş geri dönülmez bir şekilde geçenler hakkında- sonsuza dek unutuldu).	Tamamen ve sonsuza kadar unutulmuş.
... ведь все, что было, “быльем поросло” и	... ve sonuçta, “her şey geçmişte kaldı	

⁷⁹ Vasiliy Jukov, *Semantika Frazeologičeskikh Oborotov*, M.:Prosveşenie, 1978, 29.

⁸⁰ Bunin, *Karanlık Sokaklar*, 1938, 1.

прошло без возврата. ⁸¹	<i>unutuldu.</i> "
------------------------------------	--------------------

Bu deyimlerin ortak karakteristik özellikleri; anlam olarak benzerlik derecesinin yüksek olmasıdır. Bunun nedenleri; birleşen veya kaynaşan deyimlerin içinde eski, anlaşılması güç kelimelerin varlığı, birleşmiş deyimlerin içinde gramer kalıplarının varlığı, deyimleri oluşturan kelimeler arasındaki bağlantının, sözdizimsel yapısının düzensiz olmasıdır.

2.5. İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN'İN ESERLERİNDE KULLANDIĞI FİİL OLUŞUMLU DEYİMLERİ

Fiil cümleleri ifadelerin çeşitli semantik-tematik kategorilerine özel sözcüksel anlamlarıyla uzanan eylemlerin ortak anlamları ile birleştirilir. Kullanılan kelimelerle birlikte, bir yüklem ve eylemin nesnesi olabilir. Bir yüklem cümlesinin veya tamamlayıcının sözdizimsel işlevinde kullanılabilirler. Bunlar, kişi, sayı, zaman, tür, teminat ve geçmiş zaman kategorilerinin dilbilgisel gruplarına sahip oldukları için birleştirilebilirler.⁸²

<i>Бог знает</i> ↓ <i>“Бог ведает”</i>⁸³	<i>“Tanrı bilir”</i> deymi, Nehir Hanı hikayesinde <i>“Tanrı haberdardır”</i> a dönüşmüştür.
--	---

<i>все течет, все изменяется, все проходит, пройдет</i> ↓ <i>“во все проходит, все забывается”</i>⁸⁴	<i>“Her şey akar gider, her şey değişir, her şey geçer ve geçiyor,”</i> Natalie hikayesinde – <i>“her şey geçer, her şey unutulur”</i> a dönüşmüştür.
--	--

<i>знать себе цену</i> ↓ <i>“знающая себе цену”</i>⁸⁵	<i>“Değerini bilmek,”</i>- Antigon hikayesinde, <i>“kendi değerini bilen/anlayan”</i> olarak kullanılmıştır.
<i>снявши голову, по волосам не плачут</i> ↓ <i>“мертвых с погоста не носят”</i>⁸⁶	<i>“Kafaları gittikten sonra saçları için ağlamazlar.”</i> Karanlık Sokaklar hikayesinde – <i>“kilise bahçesinden ölüleri taşımazlar”</i> a

⁸¹ Bunin, *Natali*, 1941, 101.

⁸² Vulzit (2017) Glagolnye Frazeologizmy, https://vuzlit.com/904026/glagolnye_frazeologizmy.

⁸³ Bunin, *Nehir Hanı*, 1943, 15.

⁸⁴ Bunin, *Natali*, 1941, 10.

⁸⁵ Bunin, *Antigon*, 1940, 39.

	dönüşmüştür.
владеть собой ↓ “не в силах владеть собой”⁸⁷	“Kendine sahip olmak, kendini kontrol etmeye çalışmak.” Temiz Pazartesi hikayesinde “kendine (benliğine, davranışlarına) sahip olamama” ya dönüşmüştür.
нести ахинею, городить околесицу, городить вздор ↓ “несет такой высокопарный, пошлый или злой, запальчивый вздор”⁸⁸	“Kendini beğenmiş, saçma sapan konuşmak, saçma sapan şeyler yapmak” Henry adlı hikayesinde “kaba ya da kötü, sıcakkanlı saçmalıklar taşır (yapmayı sürdürür, devam ettirir)” olarak değiştirilmiştir.
схватывать на лету ↓ “схватывать с первого слова”⁸⁹	“Anında kavramak,” Henry hikayesinde “ilk kelimedenden kavramak / leb demeden leblebiyi anlamak” olarak dönüştürülmüştür.
голова идет кругом, выходить из себя, приносить жертву, приносить в жертву Молоху ↓ “принести себя в жертву”⁹⁰	“Başı dönüyor, öfkeleniyor, fedakarlık yapıyor, Maloha'ya kurban veriyor” Arsenyev'in Hayatı hikayesinde “kendini kurban et” e dönüştürülmüştür.

Modern dilde fiil (eylem) cümlelerinin büyük bir kısmı, örneğin belirsiz bir biçimde ve tüm kişisel biçimlerde (farklı zamanlarda, bireylerde vb.) kullanılabilir. Ancak, mastar biçiminde olmayan, yalnızca bir biçimde veya çoğunlukla kişisel biçimlerden birinde kullanılan bazı deyimler de vardır:

Бог знает; все течет, все изменяется (все проходит, все забывается); ⁹¹	Allah bilir; her şey akar (zaman geçer gider), her şey değişir (her şey geçer, her şey unutulur);	Bu deyim genel olarak dindar ve inançlı kişiler tarafından kullanılmakta olup, Allah'ın herşeyin farkında olduğunu ve
--	--	---

⁸⁶ Bunin, *Karanlık Sokaklar*, 1938, 11.

⁸⁷ Bunin, *Temiz Pazartesi*, 1941, 143.

⁸⁸ Bunin, *Henry*, 1940, 80.

⁸⁹ Bunin, *Henry*, 1940, 68.

⁹⁰ Bunin, *Arsenyev'in Yaşamı*, 1929-1933, 85.

⁹¹ Bunin, *Nehir Hanı*, 1943, 15.

		sonunda bir güzellikle onu müjdeleyeceğini anlatmak için kullanılmaktadır.
--	--	--

<i>Снявши голову, по волосам не плачут</i> ⇓ <i>(мертвых с погоста не носят)⁹²,</i>	Kafası gittikten sonra saçları için ağlamazlar ⇓ ölüleri kiliseden taşımazlar.	Zaman geçtinden sonra, daha büyük bir keder, üzüntü veya başarısızlık olduktan sonra kimse küçük olumsuzluklara dönüp bakmaz, küçük olaylar hakkında söylenecek hiçbir şey yoktur.
---	---	---

Fiil (eylem) cümleleri iki türden oluşmaktadır. Diğer gruptakiler ise sadece bir türe sahiptir:

<i>повышать голос и повысить голос,⁹³</i>	Sesi yükseltmek ve sesi artırmak,	Sinirlenerek, azarlayarak, birini azarlayarak konuşmak
--	-----------------------------------	--

<i>нести ахинею и понести ахинею,⁹⁴</i>	Saçma sapan şeyler taşımak (sürdürmek) ve saçma sapan şeyler yapmak,	Zırvalamak, saçma sapan davranışları sürdürmek, bu davranışları sürekli devam ettirmek
--	--	--

<i>наложить на себя руки и накладывать на себя руки,⁹⁵</i>	Ellerini üst üste koymak	Ölümler tabuta yerleştirildiklerinde elleri üst üste konulmaktadır. Buna istinaden deyim anlam bakımından “intihar etmek, hayatını sonlandırma, ölüm” anlamlarını çağrıştırmaktadır.
---	--------------------------	--

<i>делать вид и сделать вид,⁹⁶</i>	Rol kesmek ve taklit etmek	Olduğu karakterin dışında
---	----------------------------	---------------------------

⁹² Bunin, *Karanlık Sokaklar*, 1938, 7.

⁹³ Bunin, *Temiz Pazartesi*, 1944, 143.

⁹⁴ Bunin, *Henry*, 1940, 81.

⁹⁵ Bunin, *Karanlık Sokaklar*, 1938, 7.

⁹⁶ Bunin, *Karga*, 1944, 109.

		davranmak, bir şeyin görünüşünü, inandırıcılığını yaratma
--	--	---

Zaman kategorisi, fiil (eylem) cümlelerinin tür özellikleri dikkate alınarak gerçekleştirilir. Kısıtlamalar, ifadelerin sözcüksel anlamında bulunan eylemi belirli bir zamanda veya belirsiz bir zamanda kullanmaktan meydana gelebilir. İyi bir sözcüksel yapıya sahip olan deyimler sadece iki kez, geçmiş ve gelecek zaman dilimlerinde kullanılabilirler. Burada da geçici formların kullanımında kısıtlamalar mümkündür.

Deyimlerde kullanılan fiiller farklı ruh hallerinde kullanılabilir: gösterge niteliğinde, koşullu, subjektif, zorunlu, bu anlamda fiillerin kullanımında farklı olan bir nokta yoktur. Bu deyimler sadece zorunlu kullanımları olan fiil yapılarıdır. Fiil kullanılan deyimler, konuşmadaki kelimelerle ilişkileri paradigmatic formlar aracılığıyla (bir bileşene sabitlenirler) ifade edebilecekleri, her durumda bazı sözdizimsel işlevler tarafından belirlenen bir form ile birleştirilebilir. Eğer deyimler, yüklem işlevinde kullanılırsa ve cümledeki özneye tutarlıysa, tamamlayıcı yani diğer deyim kullanımlarının sözdizimsel işlevinde belirli bir paradigmatic form kümesine sahiptir.

2.6. İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN'İN ESERLERİNDE KULLANDIĞI BİRLEŞİK DEYİMLER

Deyimlerin sıralama gruplarından birisini, birleşik deyimler oluşur. Bileşik deyimlere yapılan eklemeler semantik olarak bölünmez ve bütünsel olan deyim birimlerdir, içlerindeki bütünsel anlambilimleri, onları oluşturan kelimelerin tek tek anlamıyla şartlandırılması onları deyim birleşimlerden ayırır.

Gerçekten var olan imgenin özelliği, birleşik deyimlerin temel özelliğidir. Deyimleri kelimelerin homojenik serbest kombinasyonlarından ayıran şeyde bu birliktir. Deyimler eklemelerin aksine, birleşik deyimler ile tamamen donmuş bir kütleyi temsil etmez: bunların bileşenleri diğer kelimelerin ekleriyle birbirinden ayrılabilir. Birleşik deyimlerin bu özelliği onları sadece deyim birleşimlerden değil, aynı zamanda deyim

kombinasyonlarından ve deyim ifadelerinin büyük çoğunluğundan da keskin bir şekilde ayırır:⁹⁷

знать себе цену ⇓ “знающая себе цену” правильно оценивать свои возможности.⁹⁸	değerini bilmek ⇓ kendi değerini anlamak farkına varmak.	Yeteneklerini doğru bir şekilde değerlendirmek.
--	--	--

⁹⁷ Myfilology, (2016), Klassifikatsii Frazelogičeskix Edinits, <https://myfilology.ru/russkiiyazyk/frazeologiya/klassifikaczii-frazeologicheskix-edinicz>.

⁹⁸ Bunin, *Antigon*, 1940, 40.

<i>лица нет - кто-то страшно побледнел, осунулся, изменился в лице от чего-либо, обычно от боли, ужаса, волнения и т.д.</i>	yüzü yok gibi	Genellikle yorgunluktan, heyecandan, korkudan, ağrıdan yüz hatlarının, renginin değişmesi vb.
... но вы ужасно устали с дороги... На вас <i>лица нет ...</i> ⁹⁹	Ama yolda çok yoruldunuz... Yüzün yok gibi (yorgunsun) ...	

<i>глаз на глаз , наедине, без свидетеля без посторонних.</i> ¹⁰⁰	göz göze - yalnız, yabancı olmadan.	Baş başa, bire bir, karşılıklı
--	-------------------------------------	--------------------------------

<i>схватывать налету - быстро, легко понимать, усваивать; с первого слова - сразу, с самого начала разговора, беседы</i> ↓ <i>“схватывать с первого слова.”</i> ¹⁰¹	anında kavramak - hızlı, kolay anlamak, özümsemek; ilk kelimeden yakalamak, bir konuşmanın en başından itibaren anlamak, ↓ ilk kelimeden kavramak.	Bir zeka belirtisi olarak kullanılan deyimın Türkçe de karşılığı “leb demeden leblebiyi anlamak” tır.
--	--	---

<i>стиснув зубы</i> ↓ <i>“зубы стискивать” - заставив себя сдержаться.</i> ¹⁰²	dişlerini sıkmak ↓ dişlerini sıkarak kendini tutmaya zorlayarak.	Genellikle sinirli davranış belirtisi gösteren deyimın kullanım amacı; kişinin davranışlarını kontrol etme çabasını, yanlış davranışların önlenmesini aktarmaktadır.
<i>куда глаза глядят</i> ↓ <i>в неопределенном направлении, неизвестно куда.</i> ¹⁰³	gözlerin nereye baktığı ↓ belirsiz bir yönde, belirsiz bir yere.	Uzaklara dalmak, hayale dalmak, bulunduğu ortamın haricinde birşeyler düşünmek.

⁹⁹ Bunin, Natali, 1941, 101.

¹⁰⁰ Bunin, İlham Perisi, 1938, 23.

¹⁰¹ Bunin, Henry, 1940, 80.

¹⁰² Bunin, Arsenyev'in Yaşamı, 1929 – 1933, 85.

¹⁰³ Bunin, Arsenyev'in Yaşamı, 1929 – 1933, 103.

Sözcüklerin eşdeğerleri olarak deyimlerde kullanılan eklemeler ve birleşik deyimler genellikle tek bir grupta birleştirilir. Bu gibi durumlarda genellikle deyimler veya deyimsel ifadeler olarak adlandırılırlar. Kaynaşmış deyimler ve birleşik deyimler kelimelerin semantik olarak bölünmez eşdeğerleri olmayan, anlamsal olarak parçalanabilir dönüşleri temsil eden, imgeleri oluşturan kelimelerin anlamlarına tamamen karşılık gelen ve deyimlerde kullanılan ifadelerle karşılıklıdır.

Uyumlu deyimler hem serbest hem de bağlantılı kullanıma sahip kelimelerin bulunduğu dönüşümlerdir. Uyumlu deyimlerde neredeyse hiç homojen ifade bulunmaz. Belirtilen ifadelerin bir özelliği, bileşimlerinde, deyim olarak ilgili anlamlara sahip kelimelerin eşanlamlı kelimelerle değiştirilebilmeleridir. Serbest olmayan ve bir kullanımı olan bazı deyim kombinasyonlarının herhangi bir üyesinin bağlanabileceği kelime aralığı ne kadar geniş olursa, bu deyim kombinasyonu deyimlerde kullanılan ifadeler kategorisine de o kadar yakın olur:

<i>Бог весть (знает, ведает - трансформация).¹⁰⁴</i>	
<i>1) неизвестно, никто не знает;</i>	<i>2) выражение восторга, возмущения, недоумения, радости и т.д.</i>
Tanrı haberdardır	
1) bilinmeyen, kimsenin bilmediği;	2) zevk, öfke, şaşkınlık, neşe vb. ifadeleri
<i>нести (пороть) ахинею (вздор, ерунду, галиматю, чушь) - говорить, писать глупости.¹⁰⁵</i>	Saçma sapan konuşmak, zırvalamak ve bu davranışları devam ettirmek.
<i>к черту (к бесу, к лешему, к шуту, к чертовой матери, к чертовой бабушке)¹⁰⁶</i>	Cehenneme kadar...
<i>1) прочь, долой, вон; выражение злобы, пренебрежения к кому-либо, желание отделаться, избавиться от кого либо;</i>	Uzakta, aşağıda, dışarıda; öfke ifadesi, birini umursamama, kurtulma arzusu, birinden kurtulma;
<i>до гроба (до гробовой доски) - до самой</i>	Mezara kadar: ölümüne kadar, hayatının

¹⁰⁴ Bunin, *Ballada*, 1938, 16.

¹⁰⁵ Bunin, *Henry*, 1940, 81.

¹⁰⁶ Bunin, *Henry*, 1940, 69.

<i>смерти, до конца жизни</i> ¹⁰⁷	sonuna kadar.
--	---------------

<i>“зачное место”</i> ¹⁰⁸	“sıcak bir yer”
<i>Место, где развлекаются, кутя, играя в азартные игры, предаваясь разврату.</i>	Kendilerini eğlendirdikleri, kuytu, kumar ve sefahate düşkün oldukları bir yer.

2.7. İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN’İN ESERLERİNDE DEYİM İFADELERİ (TABİRLERİ)

Deyimsel ifadeler, bileşiminde ve kullanımında kurallıdır. Bu ifadeler birleşik deyimlerden farklılık gösterirler, çünkü içinde deyimle ilgili kesin bir anlamı olan kelimeler bulunmamaktadır. Onları oluşturan kelimelerin eşanlamlı ikameleri olamaz, bu da birleşik deyim grubundaki serbest olmayan anlamlara sahip kelimeler için mümkündür. Onları oluşturan kelime bağlantılarının doğası gereği ve genel anlam bakımından, deyimlerin serbest ifadelerden farklı olması mümkün değildir.

Deyim tabirleri, kelimelerin serbest birleşimlerini sınırlar, ancak sabit bir yazım ve anlam taşıyan hazır kalıplar olarak yeniden kullanılabilirler. Deyim ifadeleri kendi arasında: iletişimsel deyim ifadeleri ve yan (yardımcı) deyim ifadeleri olarak iki grupta ayrılabilir.¹⁰⁹

Birinci grubun deyim ifadeleri, cümleye eşit öngörücü bileşimler katmaktadır. Bu grup her zaman bütün bir ifadedir. İvan Alekseyeviç Bunin’in eserlerinden örnek verecek olursak şöyle sıralanabilir:

<i>снявши голову, по волосам не плачут</i> <i>мертвых с погоста не носят)</i> ¹¹⁰ - при большем горе нечего говорить о второстепенной неудаче. ¹¹¹	Kafalarını kaybettikten sonra saçları için ağlamazlar ölüleri kilise bahçesinden taşımazlar).	Olan olduktan sonra, daha büyük kederle, başarısızlık hakkında söylenecek hiçbir şey yoktur. Artık olmuştur ve geri dönülemez bir noktadır.
--	---	---

¹⁰⁷ Bunin, *Natali*, 1940, 88.

¹⁰⁸ Bunin, *Galya Ganskaya*, 1910, 75.

¹⁰⁹ Vasilii Jukov, *Semantika Frazeologičeskih Oborotov*, M.: Prosveşenie, 1978, 29.

¹¹⁰ Bunin, *Karanlık Sokaklar*, 1938, 7.

¹¹¹ Bunin, *Karanlık Sokaklar*, 1938, 11.

<i>истина глаголет устами младенца</i> ⇓ <i>истина глаголет ее устами) - об отсутствии лжи в словах ребенка.¹¹²</i>	Bebenin ağzından gerçeği söyler ⇓ hakikat onun ağzıyla konuşur	Çocuğun sözlerinde yalan olmayacağı düşülerek ortaya çıkan bu deyim sonrasında kullanım yapısı olarak değişiklik göstermiş ve “başkasının ağzıyla konuşmak” kalıbına bürünmüştür.
---	---	--

<i>все течет, все изменяется, все проходит, пройдет и это</i> ⇓ <i>все проходит, все забывается) - о беспрерывных изменениях в мире.¹¹³</i>	Her şey akar, her şey değişir, her şey geçer, bu da geçer ⇓ her şey geçer, her şey unutulur - dünyadaki sürekli değişimlerle ilgilidir.	Zamanın sürekli ileri aktığını ve iyilik getireceğini aktarmaktadır.
---	--	---

İkinci tür deyimler, cümlelerin sadece belirli bir kısımda özdeş kelimelerin birleşimleriyle oluşmaktadır.

<i>жить</i> ⇓ <i>“пожить в свое удовольствие” - бесечно, весело, без забот¹¹⁴</i>	Yaşamak ⇓ zevkinize göre yaşamak, dikkatsizce, eğlenceli, endişesiz	Keyfine göre yaşamak, keyfinin kahyası olmak.
---	--	--

<i>повышать голос</i> ⇓ <i>“не повышая голоса” - говоря раздраженно, громче, чем обычно, отчитывать, пугать кого- либо).¹¹⁵</i>	<i>Sesi yükseltmek</i> ⇓ <i>“sesini yükseltmeden”, rahatsız edici, normalden daha yüksek sesle konuşmak, azarlamak, kimseyi korkutmak).</i>	Sinirlenerek, birini azarlayarak konuşmak
---	--	--

¹¹² Bunin, *Smaragd*, 1940, 43.

¹¹³ Bunin, *Karanlık Sokaklar*, 1941, 10.

¹¹⁴ Bunin, *Natali*, 1941, 101.

¹¹⁵ Bunin, *Temiz Pazartesi*, 1944, 143.

İvan Alekseyeviç Bunin'in kullanmış olduğu deyimleri sınıflandıracak olursak; Genetik açıdan, modern Rus edebi dilinin deyim kalıplarıyla benzerdir. Her zaman belirli bir kavramın sözel bir formu olarak hareket ederler ve kelimeler gibi, dilde bir aday (yani çağrılan) işlevi yerine getirirler.

1) *исконно русские фразеологические обороты,*

Orijinal Rus deyimleri,

2) *заимствованные фразеологические обороты,*

Ödünç alınan (Rusçaya geçen) deyimler,

3) *фразеологические кальки и*

Yabancı dillerden çevrilen deyimler

4) *фразеологические полукальки.*

Rusça ve diğer dillerdeki benzer beyimler

Şu anda kullanılan deyimlerin büyük çoğunluğu, orijinal olarak Slav kökenli kelimelerin günümüze kadar gelenleridir. Diğer gruplar buna nazaran daha küçük bir kısımda yer almakta, ancak Rus dil bilimi sisteminde deyimler oldukça önemli bir rol oynamaktadır. Özellikle üretkendirler ve kullanım alanları geniştir. Diğer dillerden geçen deyimler, çeviri yapılmayan, kaynak dilde bulundukları ya da var oldukları biçimdeki deyimsel kazanımlar arasında yerlerini almaktadırlar.¹¹⁶

2.8. İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN'İN ESERLERİNDE DÖNÜŞTÜRÜLMÜŞ DEYİMLER

İvan Alekseyeviç Bunin, eserlerini oluştururken döneminin sıklıkla kullanılan ve çok çeşitli deyim türlerini eserlerinde kullanmıştır: deyimler, deyimsel birleşimler, atasözleri, kanatlı (geniş anlamlı) ifadelerdir. Birçoğu yazar tarafından dönüştürülmüş (yorumlanmış) biçimde kullanılmıştır.

Yapısal-semantic dönüşümler, deyimlerin bileşimindeki ana yapıyı genişleterek veya azaltarak, deyim bileşenlerinin bir kelime veya kelime bileşeninden uzaklaştırılarak, sözdizimsel inversiyon ile değiştirilmesini içermektedir. Bileşenlerin değiştirilmesine dayanan sistem içi deyim değişikliklerine, diğer dönüşüm türlerine göre dilde daha sık yer verilmektedir. Bunin'in eserlerinin dilinde, çeşitli karakterlerin ikameleri gözlenir ve değiştirilen bileşenin türleri yapısal ve semantik açıdan gözlemlenebilir.

¹¹⁶ Nona Ogannisyan, *Animi v Sastave Frazеologizmov Ruskovo Yazıka*, 2016, 12 – 18.

Yazar ağırlıklı olarak ortak dil seçeneklerinden yararlanır ve deyimleri nadiren kasıtlı olarak yorumlamaya başvurmuştur.

Dönüşüm türlerinden biri, deyim bileşenlerinin sayısındaki artıştır, yani sürekli sözcük birleştirilerek kullanılan dile yeni kelimelerin dahil edilmesidir. Bu durum ifadeyi güçlendirir ve kullanılan manaların yenilenmesini sağlar. Deyim çalışmalarında sıkışma ve ekleme gibi terimler kullanılır. Sıkışma, fazladan bir bileşenin eklenmesini içerir ve ekleme yalnızca katılmayı (постпозицию и препозицию) içerir. Bu tür gizli genişleme, bileşenlerin kelime düzeniyle ilgilidir. Çoğunlukla, ek bileşenin işlevinde isimlerden birine ait bir sıfat vardır. Deyimlerin sözcüksel bileşiminin genişlemesine, bileşenlerden birinin eşanlamı olarak değiştirilmesine eşlik edebilir.¹¹⁷

“кричать с пеной у рта” ↓ “кричать с пеной на сизых губах”.¹¹⁸	“Ağızda köpükle çığlık atmak” ↓ "gri dudaklarda köpükle çığlık atmaya" dönüştürülmüştür.	Aşırı heyecanlı, ateşli ve tutkulu biçimde birisine birşeyler anlatmak anlamına gelen deyim, kullanım olarak dönüştürülmüş ve ek olarak “gri” kelimesi eklenerek anlama solgun, bithap, yorgun manalarında katılmıştır.
--	---	--

1) Uzun süreli deyim kontaminasyonu çok nadir görülen bir olgudur. İvan Bunin'in eserlerinde, belirgin bir dil bulaşması türü, sözde bindirmenin sonucudur (ortak bir bileşene sahip olan ifadelerin birleşimi).

Kontaminasyon yöntemleri:

- A. Geçiş yöntemi. “Henry” hikayesinde “ilk kelimededen kavramak” ifade birimi, “anında kavramak”- hızlı, kolay anlamak, öğrenmek ve “ilk kelimededen”- doğru ifade birimlerinin çaprazlanması sonucu oluşturulmuştur.
- B. Kaplama yöntemi. “Temiz Pazartesi” hikayesinde, “kendine hakim olamayan” deyiş, “kendine sahip olmak” (kendine (davranışlarına) hakim olmak, soğukkanlılığını korumak, dürtülerini kontrol edebilmek) ve “güçsüz”

¹¹⁷ Şanskiy, *Şkolnyy Frazelogičeskiy Slovar Ruskovo Yazıkı, Znaçeniye i Proishojdeniye Slovosociyaniy*, 2004, 500.

¹¹⁸ Bunin, *Rusya*, 1940, 34.

(başarısız olmak) ifadelerinin uygulanmasının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

Bileşenlerden birinin eşanlamlı olarak değiştirilmesi:

“*Galya Ganskaya*” hikayesinde, “*kötü bir yer*” ifadesi:

- Eğlenmek, kumar oynamak, ahlaksızlığa kapılmak için eğlendikleri bir yer.
- “Endişe duymadan yaşayabileceğiniz bir yer” yerine “kadersiz, uğursuz bir yer” ile değiştirilmiştir.¹¹⁹

“Бог знает (весть)” ↓ “Бог ведает.”¹²⁰	“<i>Nehir hanı (meyhanesi)</i>” hikayesinde, “<i>Tanrı bilir</i>” deyimini Bunin, “<i>Tanrı haberdardır</i>” olarak dönüştürmektedir.
--	--

Burada değişen deyim bileşenleri, (son ek, ön ek, son ek-ön ek) tür-çeşit oluşturma'nın en yaygın yollarını yansıtır.

Örnek olarak;

“жить в своё удовольствие” ↓ пожить в своё удовольствие из¹²¹ (беспечно, весело, без забот) путем добавления префикса “по”	“<i>Natali</i>” hikayesinde dönüşüm, “po” önekini ekleyerek “<i>zevkinize göre yaşamak</i>” dan (dikkatsizce, neşeyle, endişesiz) zevkinize göre yaşamak anlamına dönüştürülmüştür.
--	--

“делать вид” ↓ “сделать вид”¹²² (создавать видимость чего-либо, притворяться) путем добавления префикса “с”.	“<i>Karga</i>” hikayesinde dönüşüm, “с” önekini ekleyerek “<i>taklit etmek</i>”den (bir şeyin görünürlüğünü yaratmak, rol kesmek) bir görünümü yaratmaya dönüştürülmüştür.
--	---

Morfolojik türler, bileşenlerin resmi olarak değiştirilmesinin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

“знать (глагол) себе цену”	“ <i>Antigone</i> ” hikayesinde “kendi değerini”
----------------------------	--

¹¹⁹ G. N. Abreimova, *Bunin'nin Eserlerinde Dönüştürülmüş İfade Birimleri*, 2010, 200.

¹²⁰ Bunin, *Nehir Hanı*, 1943, 107.

¹²¹ Bunin, *Natali*, 1941, 86.

¹²² Bunin, *Karga*, 1944, 109.

↓ “знающая (причастие) себе цену”¹²³ из (правильно оценивать свои возможности).	bilmek (fiil)” den (kişinin kendi kapasitesini doğru bir şekilde değerlendiren) “kendi değerini bilen” birisi anlamına dönüştürülmesi.
“повышать (глагол) голос” ↓ “не повышая (деепричастие) голоса” (говоря раздраженно, громче, чем обычно, отчитывать, пугать кого-либо).¹²⁴	“<i>Temiz Pazartesi</i>” hikayesinde, “sesi yükseltmek (fiil)” den (sinirli, normalden daha yüksek sesle konuşmak, azarlamak, birini korkutmak) “sesi yükseltmeden (kısık ton)” a dönüşümü.

“глаз (И. п.) на глаз” ↓ “с глазу (Р. п.) на глаз”¹²⁵ (наедине, без свидетеля, без посторонних).	“<i>İlham Perisi</i>” hikayesinde, “göz, göz üstünde” (karşılıklı bakışma anlamında), den “göz göze” (baş başa, yalnız, tanık olmadan, yabancılar olmadan) dönüşümü.
--	---

“стиснуть (глагол) зубы” ↓ “стиснув (деепричастие) зубы” (заставив себя сдержаться).¹²⁶	“<i>Arseniev'in Hayatı</i>”nda, “dişleri sıkamak” tan (kendini dizginlemeye zorlamak) anlamına dönüştürülmüştür.
---	---

Yapısal açıdan birbirinden farklı olan deyim varyantları özel bir yere sahiptir.

не в силах владеть собой - в силах (в состоянии) + владеть собой ↓ проявлять самообладание, сохранять хладнокровие, уметь сдерживать порывы).¹²⁷	Kendini kontrol edememe - kendini kontrol edebilme (yapabilme) + kendini kontrol edebilme (özdenetim göstermek, soğukkanlılığı korumak, dürtüleri dizginleyebilmek).
--	---

¹²³ Bunin, *Antigon*, 1940, 32.

¹²⁴ Bunin, *Temiz Pazartesi*, 1944, 121.

¹²⁵ Bunin, *İlham Perisi*, 1938, 18.

¹²⁶ Bunin, *Arseniev'in Yaşamı*, 1933, 85.

¹²⁷ Bunin, *Temiz Pazartesi*, 1944, 121.

Genel edebi kullanımda bilinen deyimlerin yeniden yorumlanması:

“все проходит, все забывается” ↓ “все течет, все изменяется”¹²⁸	“her şey geçer, her şey unutulur”, “her şey akar, her şey değişir” (dünyadaki sürekli değişiklikler hakkında) ifade birimine benzetilerek. Yunan panta rhey, panta kinetay'den Çatalca Antik Yunan filozofuna atfedilir Heraklitos (VI-V yüzyıllar. M.Ö.).
“снявши голову, по волосам не плачут” ↓ “мертвых с погоста не носят”¹²⁹ При большем горе нечего говорить о второстепенной неудаче).	“kafalarını kaybettikten sonra saçları için ağlamazlar” atasözüne benzeterek “ölüleri kilise bahçesinden taşımazlar” (Olacak olan, olduktan sonra bunun daha geri dönüşü yok, verilen kararın, yapılan işin geri dönüşü olmadığını anlatmak için kullanılmaktadır.)

İvan Alekseyeviç Bunin, çalışmalarında sıklıkla deyim bileşenlerini değiştirmesiyle ve aynı zamanda kullanışlı, yaygın, sözel olarak karmaşık kelimelerin sıklıkla kullanımında yansıtmaktadır.

2.9. İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN'İN ESERLERİNDE SIKLIKLA YER VERDİĞİ DEYİMLER

Konuşma dilinin şekillendirilmesi süreci, konuşmadaki karakterlerin, sosyal statüdeki düzensizliklerin, deyimlerin yapısındaki düzensizliklerin ortaya çıkmasına neden olur: “Твое дело, брат, теперь стариковское. Да и горевать то, почесть, не по чем: оно только с виду сладко хрип-то гнуть.”¹³⁰ *Senin işin kardeşim, artık yaşlı bir adamın işi. Evet üzülecek ve onurlandırılacak bir şey yok: sadece tatlı bir hırıltı gibi görünüyor.* Bu nedenle, bütün deyim dönüşümleri değerlendirme kategorisine ilişkin süreçlerle belirlenemez.¹³¹

İvan Bunin'in, davranışının kendine özgü olduğu değerlendirilen deyimlerin yapısal dönüşümlerine bakılırsa; bileşenlerin değiştirilmesine dayanan sistem içi deyim

¹²⁸ Bunin, *Natali*, 1941, 80.

¹²⁹ Bunin, *Karanlık Sokaklar*, 1938, 7.

¹³⁰ Bunin, *Kastroyok*, 1892, 21.

¹³¹ Latnika, *Bunin'in Özdeşliğinde Değerlendirici Deyimsel Birimler*, 2013, No:5.

değişiklikleri, diğer dönüşüm türlerine göre baskındır. Bunin'in eserlerinin dilinde farklı karakterlerin yerine geçen deyimler gözlemlenir. Sözcüksel seçenekler, konuşmanın farklı bölümlerinin özetidir. Bu dönüşümler, gerçekliğe katkıda bulunur, değerlendirmenin özelliğini artırır, yazarın (veya kahramanın) değerlendirme nesnesine olan ilişkisini vurgular: “И вот оказывается, что господа эти загнали отца ее в солдаты, а мать в такой трепет, что у нее сердце разорвалось при виде погибших индюшат!”¹³² - *Ve şimdi bunlar kızın babasını askere gönderdi, anesinide öyle endişeye ki, kalbi parçalandı ölü hindileri görünce.*

Stilistik olarak nötr olanı, (*konusmak, говорить*) stilistik olarak renkli/farklı bir versiyonla değiştirmek (*saçmalamak, брехать*) olumsuz değerlendirmeyi güçlendirir “boş olanı savunursunuz.” Говорить пустое “Boş konuşmak” – dikkate alınmaya değer değil, aynı zamanda değişmeden kalır; зазнять горя, хлебнуть горя “üzüntüyü bilmek, kederi yutmak”- üslup versiyonunu bilmek için olumsuz değerlendirmeyi yumuşatır; “onları göremiyorum”- değerlendirme nesnesine göre olgunlaşmanın stilistik olarak renkli bir versiyonu, kahramanın ironisini yansıtır ve olumsuz değerlendirmeyi güçlendirir.¹³³

Geleneksel olarak olumsuz çağrışımlara sahip olan deyimler, dönüşümlerin bir sonucu olarak olumlu bir değerlendirme kazanabilirler: “не будь дураки” *aptal olma*.¹³⁴ “Свалять дурака; юношеской свежести,”¹³⁵ *aptal yerine koymak, taze genç delikanlı*, henüz yetişkin değil, doğru kararlar veremez anlamıyla kullanılmaktadır. “быть в моде” *moda olmak, popüler olmak*; ... *kulübeler iki ya da üç bağlantıdaydı, çünkü yerleşim yerlerinde paylaşmak henüz moda değildi!*¹³⁶

Değiştirilecek bileşen başka bir semantik kümeyle ait olabilir. “...с овцами нельзя еѣ держать ... злей собаки исделается...”¹³⁷ (*onu koyunlarla tutamazsın ... bir köpekten daha kötü*), “bir köpek gibi”- olumsuz değerlendirmenin ifadesi güçlendirilmiştir. “Черная смерть” *kara hastalık (veba)*, patolojik olarak “veba” kelimesi olumsuz değerlendirmeyi yumuşatmaktadır. “Ни почету не дождался, -

¹³² Bunin, *Suhodol*, 1911, 1.

¹³³ Bunin, *Gece Sohbetleri*, 1911, 3.

¹³⁴ Bunin, *Gece Sohbetleri*, 1911, 4.

¹³⁵ Bunin, *Sessizlik*, 1901, 2.

¹³⁶ Bunin, *Gece Sohbetleri*, 1911, 3.

¹³⁷ Bunin, *Sessizlik*, 1901, 2.

думал дед, вспоминая сына...” (Onur için beklemedim,” diye düşündü büyükbabam.)¹³⁸ – sabırlı ve karşılıksız beklemek, sabretmek.

Deyimler bir tür yapısal dönüşüm elipsidir. Bir veya iki bileşenin bağlamsal olarak azaltılması mümkündür, özgünlük değerlendirmelerinin duygusal olarak ifade edici doğasını gerçekleştirmektedir: “Может быть, я и гадкая... может, я испорченная, но бери меня такую, какая есть”¹³⁹ *Çirkin olabilirim, şımarık olabilirim ama beni olduğum gibi kabul et.*

İfadenin genişlemesi anlambilim eksikliğini, kaybolan kelimeyi (veya ifadeyi) güçlendirme ihtiyacını, devamlılığı yenilemeyi teşvik eder: “лишиться участия в жизни” hayata katılımını kaybetmek (kendi içine çekilmek, asosyalleşmek), “лишиться жизни”¹⁴⁰ *hayatını kaybetmek*. İvan Bunin bazen bir deyimini genişletir ve bir diğerinin yapısına sıkıştırılmaktadır. Ya da dilsel indirgemeye maruz kalan bir ifadeyi ekler (postpozisyon): “И, перестав писать и домогаться ответа...он опять стал читать... и внутренне без устали твердить себе: все равно, пусть будет что будет!”¹⁴¹ - *yazmayı ve bir cevap istemeyi bırakıp... tekrar okumaya başladı... ve içinden kendi kendine tekrarlamaya devam etti: herşey aynı, ne olacaksa olsun!*

İvan Alekseyeviç Bunin’in eserlerinde, deyimlerin bileşenlerinin değiştirilmesine ve genişletilmesine dayanan bir dönüşümle karşılaşması mümkündür: Митя и сам не мог не понимать, что нельзя и вообразить себе ничего более дикого, как это: застрелиться, раздробить себе череп, сразу оборвать биение крепкого молодого сердца...- перестало биться сердце; И помрешь вот- вот- и ни один кобель по тебе не взвоет!¹⁴² *Mitya'nın kendisi, bundan daha vahşi bir şey hayal etmenin imkansız olduğunu anlamadan edemedi: kendini vur, kafatasını ez, hemen güçlü bir genç kalbin atışını kes...*¹⁴³ *Kalp atışları durdu; Ve ölmek üzereysen, hiçbir erkek senin için endişelenmeyecek!*

Yeni kelimelerin deyim bileşimine “sıkışması”, yazarın geniş, belirsiz anlamını daraltmasına, bağlam için uygulanmasını somutlaştırmasına yardımcı olur. Bu teknik,

¹³⁸ Bunin, *Kastryok*, 1892, 5.

¹³⁹ Bunin, *Mitya'nın Aşkı*, 1924, 5.

¹⁴⁰ Bunin, *Venedik*, 1913, 1.

¹⁴¹ Bunin, *Mitya'nın Aşkı*, 1924, 11.

¹⁴² Bunin, *Mitya'nın Aşkı*, 1924, 11.

¹⁴³ Bunin, *Mitya'nın Aşkı*, 1924, 19.

“deyim ve diğ er metin birimleri arasındaki düzensiz semantik bağlantıların ortadan kaldırılmasına" katkıda bulunmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN’İN ESERLERİNDE KİŞİNİN TİNSEL VE TENSEL ÖZELLİKLERİNİ GÖSTEREN DEYİMLERİN KULLANIMI

3.1. KİŞİYİ KARAKTERİZE EDEN DEYİMLER NEDİR?

Kişiye karakterize etmek: bireyi temel alan bir yaklaşım ilkesiyle kişiye yüklenen değerler bütünü olarak adlandırılabilir. Kısaca değinmek gerekirse, değer: nesnenin veya kişinin bir çeşit özelliğidir. Bu değerler kişilere yüklenirken manevi, maddi, psikolojik, kültürel, kişisel veya felsefi yönden olabilir. Kişiyi ayrıştıran, özgünleştiren değerler ile olumlu veya olumsuz bir karakterize oluşturulmaktadır. “*Semboller (karakterizasyonlar) açık, derin, kültür ve toplum için değerli ve aynı zamanda yaygındır. Daima bireyin üzerine çıkar ve ayırt edici özellikleri genelleştirir.*”¹⁴⁴

Marcantonio V. Colonna’ ya göre karakterizasyon, “*kişi davranışlarını önceden belirleyen fiziksel ve psikolojik özelliklerle donatılmış bir davranış modeli*” dir.¹⁴⁵ Kişilerin karakterize edilme konusunu, dışsal (fiziksel) ve içsel (psikolojik, kişisel vb.) olarak iki ana başlığa bölebiliriz:

- Dışsal (fiziksel özellikleri): Kişinin dış görünüşüyle alakalı (kilosu, boyu,

Yürüyüş tarzı, yüz/vücut hatları, kıyafeti vb.) özellikleri kapsamaktadır. Rus geleneksel kültüründe insanın dış görünüşü, vücut yapısı, yüz hatları, yürüyüşü, sesi, elleri, mimikleri, kıyafeti, yaşı gibi özellikleri oldukça önemlidir. Kıyafetlerimiz, giyim tarzımız tanımadığımız bir kişide ilk izlenimde iyi bir intiba bırakmak için büyük bir öneme sahiptir. Bunu “*встречают по одежке-провожают по уму*” (Kıyafetinle karşılanır, aklınla uğurlanırsın) Rus atasözünden anlamak mümkündür.¹⁴⁶

Örneğin;

смелый, как лев ¹⁴⁷	aslan gibi güçlü
Genelde erkekler için kullanılan bu deyim; boylu boslu, güçlü kuvvetli, yakışıklı, sağlığı yerinde olan kişileri figüre etmek için kullanılmaktadır.	

¹⁴⁴ Nina Arutiunova, Yazık İ Mir Çeloveka, M.: Yazıkı Ruskoy Literaturu, 1999, 338.

¹⁴⁵ Marcantonio V Colonna, A quoi sert un personnage, Paris, 2007, 152.

¹⁴⁶ Serap Ejder Apay, Betül Uzun Özer, Atasözleri ve Deyimlerde Toplumsal Cinsiyet İmgesi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 13 Sayı: 72 Ağustos 2020, 1124.

¹⁴⁷ Hadi Bak, *Frazeologizmy Kak Sredstvo Vyrazheniya Mentalnogo Svoyeobraziya Turtsii*, 2020, 31

хитрый, как лиса ¹⁴⁸	tilki gibi kurnaz
Yerine göre ve işine geldiği gibi davranan kişiler için kullanılır.	

память, как у рыбы ¹⁴⁹	balık hafızalı
Herşeyi çabuk unutan, aklında tutamayanları nitelemek için kullanılır.	

Yukarıda yer alan örnek deyimlere bakıldığında, kişinin fiziksel durumunu nitelemek ve karakterize etmek için çeşitli hayvanların öne çıkan çeşitli özelliklerinden faydalanılmıştır.

Türk, Rus vb. toplumlarda, ellerin beyaz olması da insanın fiziksel durumunu nitelemek ve kişiyi karakterize etmek için kullanılmaktadır. Bu sebeple, ellerin temiz, bakımlı ve iyi durumda olması beyaz renkte olan pamuk ile ilişkilendirilmiştir: ‘pamuk gibi eller.’”

изящные белые руки ¹⁵⁰	zarif beyaz eller
-----------------------------------	-------------------

красивые белые руки ¹⁵¹	güzel beyaz eller,
------------------------------------	--------------------

большиебелые руки ¹⁵²	büyük beyaz eller
----------------------------------	-------------------

белая как лебедь ¹⁵³	kuğu gibi beyaz; dış görünüşün temiz ve güzel olması
---------------------------------	--

белолицая девушка/девица ¹⁵⁴	beyaz yüzlü kız; iyi niyetli, masum görünümlü
---	---

мойся, хоть кожу сотри, а белее воды не будешь ¹⁵⁵	Yıkan, istersen cildini tamamen soy, ama sudan daha beyaz olmayacaksın
---	--

¹⁴⁸ Hadi Bak, 31

¹⁴⁹ Hadi Bak, 31

¹⁵⁰ Maya Abjapárova, *Bely i Çony Sveta Pri Opisanii Çeloveka v Kazahskom Yazıke v Sravnenii s Angliiskim ivRusskim Yazıkami*, Vestnik Kemerovskogo Gosudarstvennogo Universiteta, 1, (2018): 167.

¹⁵¹ Maya Abjapárova, 160.

¹⁵² Maya Abjapárova, 160-167.

¹⁵³ Zafer Altun, *Rusça – Türkçe Deyimler Sözlüğü*, Bışkek 2019

¹⁵⁴ Hadi Bak,31

¹⁵⁵ Hadi Bak,31

Rus kültür, gelenek ve göreneklerinde iyiliğin sembolü/rengi beyazdır. İnsanın pozitif, ahlaki veya iyi yönlerini bu renkle anlatılmaktadır.

впустую бродить ¹⁵⁶	Aylak aylak dolaşmak
Hiç birşeyle meşgul olmadan boş boş dolaşmak	

безразлично смотреть	Aval aval bakmak
Anlamsız, boş biçimde bakmak,	

с мрачным лицом ¹⁵⁷	Asık yüzlü
küskün, üzgün, somurtkan, hoşnutsuz	

Yukarıda yer alan örnek deyimlere bakıldığında, kişinin davranışsal durumunu nitелеmek ve karakterize etmek için farklı figürlerden yararlanılmıştır.

- İçsel (psikolojik, kişisel vb.) özellikler: gözle görülemeyen, zamanla fark

edilen ve ortaya çıkan özelliklerdir. Karakteri, kişisel özellikleri, manevi ve içsel durumu, duyguları, kendine karşı olan tutumu (alçak gönüllülük ya da kendini beğenmişlik), diğer insanlara ya da dünyaya karşı olan spesifik tutumu (içe kapanıklık ya da sosyallik, doğruluk ya da yalancılık, nezaket ya da kabalık, içtenlik, iyilik, açıklık), işe olan tutumu (çalışkanlık ya da tembellik, sorumluluk sahibi olma ya da sorumsuz olma), sahip olduğu şeylere, mülkiyete karşı olan tutumu (tutumluluk ya da müsriflik, cömertlik ya da cimrilik), akıl yetenekleri (zihin çevikliği, tedbirlilik) vb. özellikler olarak sıralanabilir.¹⁵⁸

хватай звезды с неба ¹⁵⁹	gökyüzünden yıldızları kapmak
zeka, yeteneklerle ayırt edilmek, olağanüstü bir şey yapmak	
живой разум ¹⁶⁰	canlı zihin
keskin, canlı, becerikli zihin	

Потерять голову (от любви) ¹⁶¹	aklını kaybetmek
---	------------------

¹⁵⁶ Hadi Bak, 31

¹⁵⁷ Bak, Hadi, 31

¹⁵⁸ Selin Tekeli, *Kişinin Olumlu Karakter Özelliklerini İfade Eden Rusça Deyimlerin Semantik Analizi*, 173.

¹⁵⁹ Hadi Bak, 31

¹⁶⁰ Hadi Bak, 31

¹⁶¹ Hadi Bak, 31

akıl dışı, delice davranmak, çıldırmak
--

быть верным своему слову ¹⁶²	Sözünün eri
sözünü tutmak, sözünde durmak, verdiği sözü yerine getirmek	

İnsan zihnini karakterize eden deyimler arasında, anlam ve yapı açısından zıt anlamlı ifadeler genellikle bileşenlerden birinin anlam olarak bağıntılı bir zıtlıkla değiştirilmesinin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

Yukarıda bahsedilen durumlar, yazarlar içinde aynı şekilde gerçekleşmektedir. Kahramanın tasvirini yaparken okuyucunun onu, hayal gücünde imgeleyebilmesi, kalıcılığını artırması ve diğer kahramanlardan ayırımını kolaylaştırmak için onun; kendine özgü davranışlarını, farklı özelliklerini ortaya çıkarmak, ayırıcı niteliğini belirtmek ve ırlamak. Bu tasvirleri yaparkende figüratif özelliklere sahip deyimlerden yararlanarak kişiye değer yüklemektir.

*“Deyimler, mecazi dilsel araçların en zengin kaynağıdır. Yazarların deyimlere başvurması, deyimlerin tükenmez ifade olanaklarından kaynaklanmaktadır. Bir yazarın eserlerinde deyimsel birimlerin kullanımının özelliklerinin incelenmesi, yazarın dilsel kişiliğinin gizemi üzerindeki perdeyi kaldırmaya yardımcı olabilir; bu, öncelikle dünyayı öznel olarak algılaması ve belirli dil biçimlerinde somutlaşması için ilginçtir.”*¹⁶³

İvan Alekseyeviç Bunin eserlerini oluştururken, canlandırdığı kahramanları okuyucularına net ve daha gerçekçi ifade etmek için döneminin kültürel, siyasal, ekonomik ve psikolojik etkilerinden faydalanmış bu anlatımlarını deyimler den yardım alarak daha da pekiştirmiştir.

Yazar çalışmalarında yer verdiği bu deyimler ile eserlerinde canlandırmış olduğu kişileri/kahramanları da karakterlerize etmek için kullanmıştır.

İvan Alekseyeviç Bunin’in eserlerinde kullanmış olduğu ve kahramanlarını karakterize eden deyimlere bakacak olursak:

... пеняй на себя - вини только себя в том, что	kendinizi suçlayın - sadece cezalandırıldığınız için	Meydana gelen olaylar ve eylemler sonucunda kendini
--	---	--

¹⁶² Akademia, (t.y.) <https://www.sosyalarastirmalar.com/articles/>.

¹⁶³ Hadi Bak, *Frazeologizmy Kak Sredstvo Vyrazheniya Mentalnovo Svoeobraziya Turtsii*, 2020, 31

будешь наказан. ... Да, да, <i>пеняй на себя</i> ... ¹⁶⁴	kendinizi suçlayın. ... Evet, evet, <i>kendini suçla</i> ...	suçlu ve sorumlu hissetmek.
--	--	-----------------------------

<i>быльем поросло - навсегда забыто</i> ¹⁶⁵	Geçmişte büyüdü (uzun zamandır unutulmuş, hafızada silinmiş geri dönülmez bir şekilde geçenler hakkında - sonsuzda dek unutuldu).	Tamamen ve sonsuza kadar unutulmuş.
--	---	--

Вероятно, очень блюдущая себя и <i>знающая себе цену</i> <i>стерва</i> . И скорее всего глупа... Но до чего хороша! И опять ночевать рядом с ней! ¹⁶⁶	Kendi değerini bilmek- kendinin kıymetinin anlamak	Kullanılan bu deyim, bir şeyin ya da kişinin önemini, kıymetini anlayıp ona göre davranmak anlamında kullanılan bir deyimdir. Burada kullanım amacı kişinin kendi değerinin, kıymetinin özelliklerinin farkına varması anlamında kullanılmıştır.
... очень блюдущая себя и <i>знающая</i> <i>себе цену</i> стерва.	... çok bilinçli ve kendi değerini bilen birisi.	
мертвых с погоста не носят	“ <i>Ölüler kilise bahçesinden dönmez.</i> ”	Yaşamın bir ölüye benzediği, olan olduktan sonra geri dönüşün olmadığını aktarmaktadır.
... оттого-то и простить мне вас нельзя. Ну да что вспоминать, <i>мертвых с погоста не носят</i> . ¹⁶⁷	... bu yüzden seni affedemiyorum. Hatırlanması gereken şey, <i>ölüler kilise bahçesinden taşınmaz.</i>	

не в силах владеть собой	Kendine hakim olmak/olamamak	Kendini, davranışlarını kontrol edememek, kontrol dışı kalmak, kontrol edilemez hale gelmek, bilincin dışına çıkmak anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekte de görüldüğü üzere
-----------------------------	---------------------------------	--

¹⁶⁴ Bunin, *Karanlık Sokaklar*, 1938, 8.

¹⁶⁵ Bunin, *Natalia*, 1941, 86.

¹⁶⁶ Bunin, *Antigon*, 1940, 32.

¹⁶⁷ Bunin, *Karanlık Sokaklar*, 1938, 7.

		kahraman bilincinin dışında gerçekleşen bir durumun sonradan farkına varmaktadır.
... когда же чувствовала, что я больше не в силах владеть собой, отстраняла меня, ... ¹⁶⁸		... artık kendimi kontrol edemediğimi hissettiğimde, kendimi bir kenara ittim, ...

<i>схватывать с первого слова</i> ¹⁶⁹	Anında kavramak
İlk kelimededen anlamak, leb demeden leblebiyi anlamak): Daha söze başlamadan bir kimsenin ne söylemek istediğini anlamak.	

<i>несет такой высокопарный</i>	Burunu yukarıda
kendini çok beğenmiş, herkese yukardan bakan, çok kibirli (kimse).	

<i>запальчивый вздор</i>	Sıcakkanlı davranmak
Sevimli, cana yakın, sempatik.	

как глухонемой	Lal gibi (kişi)
sağır ve dilsiz gibi, tepkisiz kayıtsız kalan kimse.	

... я сижу и слушаю ее с напряжением и тупостью идиота, как глухонемой ... ¹⁷⁰	... oturup onu gerginlik, sitres ve heyecanla dinlerim. Bir aptalın aptallığı, <i>sağır-dilsiz gibi</i> ...
“<i>Sağır ve dilsiz gibi</i>” deyim genel anlamıyla etrafında olan bitenlere kayıtsız kalan tepki göstermeyen kişiler için kullanılmaktadır. “<i>Bir aptalın aptallığı, sağır-dilsiz gibi...</i>” bu cümlede ise yazarın amacı, sağır ve dilsiz gibi deyimleriyle karakterize ettiği kahramanın çevresine olan tutumunu anlatmak değil, kahramanın sürdürdüğü aptalca davranışlarına karşı hala kendisine çeki düzen vermek istememesi, davranışlarını sürdürmeye devam etmesini belirtmektedir. Kendi hatalarına sağır ve dilsiz olduğunu göstermektir.	

<i>принести себя в жертву</i> ¹⁷¹	Kendini feda etmek
kişinin kendi varoluşsal ihtiyaçlarından vazgeçmesi, Bir şey uğruna zarara uğramayı göze almak.	

<i>лица нет</i> ¹⁷²	Yüzü yok gibi
--------------------------------	---------------

¹⁶⁸ Bunin, *Temiz Pazartesi*, 1944, 121.

¹⁶⁹ Bunin, *Henry*, 1940, 68.

¹⁷⁰ Bunin, *Henry*, 1940, 68.

¹⁷¹ Bunin, *Arsenyev'in Yaşamı*, 1933, 85.

¹⁷² Bunin, *Natalia*, 1941, 101.

Yüzü yok gibi soldu ağardı, genellikle heyecandan, korkudan, ağrıdan yüzde bir şeylerin değişmesi vb.

<i>стиснув зубы</i> ¹⁷³	Dişlerini sıkamak
Kendini tutmaya zorlamak, kendine hakim olmaya çalışmak.	

... молодыми коленками, <i>стиснув зубы</i> , смотрит ему в затылок, он зорко глядит вперед. ¹⁷⁴	... genç <i>dişlerini sıkıyor</i> , başının arkasına, dikkatle ileriye bakıyor ...
Sabır göstermek, dayanmak anlamına gelen deyim kullanımı parçada yaşanan olayın durumuna göre anlamının dışında kullanılmış olup ‘sinirlenme, kızma’ göstergesi olarak kullanılmıştır.	

<i>куда глаза глядят</i> ¹⁷⁵	Gözlerin baktığı yer
Belirsiz bir yönde, belirsiz bir yere): belirli bir yol, hareket yönü olmadan hareket etmek.	

...долго шёл в темноте <i>куда глаза глядят</i> ... ¹⁷⁶	... karanlıkta uzun süre gözlerimin baktığı yerde yürüdüm...
“Gözlerimin baktığı yerde yürüdüm” cümlesi ile yazar, ortamın fiziksel koşullarını dolaylı olarak okuyucularına aktarmak istemiştir. Ortamda ışığın az ve yolculuğun çetrefilli ve tehlikeli olduğunu göstermektedir.	

<i>до гроба (до гробовой доски)</i> ¹⁷⁷	Mezara kadar
Ölene kadar, sonsuza kadar. <i>İnsan hayatının sonu yani ölümü neticesinde mezara konulacağı için halklar arasında insanlığın son durağı olarak mezar gösterilmektedir. Bu cümlede de “mezara kadar” deyimini hayatım boyunca, son durağa kadar, sonsuza kadar anlamı taşımaktadır.</i>	

<i>пожить в свое удовольствие</i>	Keyfinin kahyası
Kendi keyfinin kahyası olmak, kendi keyfine göre yaşamak	

... мне <i>поехать пожить в свое</i>	... bana “kendi keyfinin kahyası olmayı”
--------------------------------------	--

¹⁷³ Bunin, *Arsenyev'in Yaşamı*, 1929-1933, 140.

¹⁷⁴ Bunin, *Arsenyev'in Yaşamı*, 1929-1933, 140.

¹⁷⁵ Bunin, *Arsenyev'in Yaşamı*, 1929-1933, 53.

¹⁷⁶ Bunin, *Arsenyev'in Yaşamı*, 1929-1933, 56.

¹⁷⁷ Kartaslov.ru, (t.y.) <https://kartaslov.ru/>.

удовольствие. И кончил так: ¹⁷⁸	tavsiye etti. Ve böyle bitirdi:
“Kendi keyfinin kahyası olmak,” isteklerine, arzularına, yaşamına vb. durumlara karışan kimsenin olmaması, her istediğini kendi zevkine göre yapması anlamına gelmektedir. Ve bu parçada yazar, iki kahraman arasında geçen konuşmada, birinden diğerine “kendi keyfinin kahyası olmasını” öğütlemektedir.	
кричат с пеной на сизых губах ¹⁷⁹	Gri dudaklarda köpükle çılgılık atmak
Aşırı heyecanda, aşırı heyecanlı, ateşli ve tutkulu veya korku	

... что по дому бегут на крик и выстрел, стала кричать с пеной на сизых губах еще театральнее ... ¹⁸⁰	... evin etrafında koştuklarını duyunca, gri dudaklarında köpükle daha da teatral bir şekilde bağırmaya başladı...
Deyim genel anlam itibarıyla heyecan verici durumlar karşısında kişilerin fiziksel özelliklerini tasfir etmek için kullanılmaktadır. Bu kısımda ise yazar, kahramanın duyduğu korkuyu ve göstermiş olduğu reaksiyonu betimlemek için kullanmıştır.	

глаз на глаз	Göz, göz üstünde
Yüz yüze, baş başa, bire bir (karşılıklı bakışma anlamında).	

Мы дружно обедали глаз на глаз. ¹⁸¹	Göz göze (baş başa) beraber yemek yedik.
Yazar bu deyim kullanırken çoğunlukla romantizmin var olduğu sahnelerde; bir akşam yemeği vb. bölümlerde durum aktarımı için yer vermiştir. Keza bu cümlede de aynı durum bildirim için “göz göze” deyimine yer vermiştir.	

адова скука	Derin can sıkıntısı
Olağanın dışında, fazla bunalmak	

... и беспомощно сел, утонул в диване. Да, адова скука. ¹⁸²	... çaresizce oturdu kanepeye gömüldü. Evet, cehennem gibi korkunç (can sıkıntısı).
Çıkmaza düşmüş ve hayatını toparlamaya çalışan veya karşılıksız aşk sonucunda duyulan ızdırapların betimlemesi için kullanılan bu deyim “Evet, cehennem gibi korkunç (can sıkıntısı). Onu bir görebilsem, onunla sohbet edebilsem...” cümlesinde anlaşılacağı üzere kahramanın duyduğu derin özlemi, üzüntüyü aktarmak için kullanılmaktadır.	

¹⁷⁸ Bunin, Natalia, 1941,86.

¹⁷⁹ Bunin, Rusya, 1940, 27.

¹⁸⁰ Bunin, Rusya, 1940, 27.

¹⁸¹ Bunin, İlham Perisi, 1938, 18.

¹⁸² Bunin, Antigon, 1940, 32.

<i>прельщающий человек</i>	Baştan çıkarıcı insan
Kişiyi fiziksel olarak karakterize eden bir deyimdir ve çekici alımlı ve güzel görünen kişiler için kullanılmaktadır.	

... сеть утворена прельщаючи человеки, светлым лицом и высокими очима намищаючи... ¹⁸³	... baştan çıkarıcı, parlak yüzlü ve yüksek gözlü insanlardan oluşur...
Kişiyi fiziksel olarak karakterize eden bir deyimdir ve çekici, alımlı ve güzel görünen kişiler için kullanılmaktadır.	

<i>светлым лицом</i>	Parlak (temiz) yüzlü
Temiz, masum, akıllı vb. görünümlü.	

... прельщаючи человеки, светлым лицом и высокими очима намищаючи...	... baştan çıkarıcı, parlak yüzlü ve yüksek gözlü insanlardan oluşur...
Bu deyim için Türkçe de eş anlamlı olarak kullanılabilecek deyim “ay parçası gibi” deyimidir. Anlam olarak aynı anlama sahip olan bu deyimler, çok güzel, yakışıklı, alımlı vb. fiziksel olarak beğenilen kişileri karakterize etmek için kullanılmaktadır. ¹⁸⁴	

высокими очима намищаючи	Yüksek gözlü
Gözü yükseklerde, makam, mevki, vb. konularda yükseği hedefleyen kişi	

... прельщаючи человеки, светлым лицом и высокими очима намищаючи... ¹⁸⁵	... baştan çıkarıcı, parlak yüzlü ve yüksek gözlü insanlardan oluşur...
Mevki makam olarak yüksek makamlara sahip veya sahip olmak isteyen kişileri betimlemek için kullanılmaktadır.	

<i>От солнца у человека очи</i>	Güneşten gözleri var
Gözleri parlak, temiz, masum ve akıllı görünümlü, işini bilen	

... но позвольте кончить. От солнца у человека очи, и тот человек	... ama bitirmeme izin ver. Bir kişinin güneşten gözleri vardır ve o kişi zenginleşir...
---	--

¹⁸³ Bunin, *Aleksey Alekseiç*, 1927, 1.

¹⁸⁴ Bunin, *Aleksey Alekseiç*, 1927, 1.

¹⁸⁵ Bunin, *Aleksey Alekseiç*, 1927, 1.

богатыреват... ¹⁸⁶	
Yazar bu deyim ile kişinin içsel özelliklerine atıfta bulunmuştur. O kişinin; akıl, zihin ve yaşam felsefesi olarak ileri görüşlü ve zeki olduğunu belirtmektedir.	

<i>лопнуло уже всякое терпение</i>	Sabrı tükenmek (patlama noktası)
Katlanamaz, dayanamaz, sabredemez olmak; tahammül gücü kalmamak.	

... Алексея Алексеича <i>лопнуло уже всякое терпение</i> вдруг приотворилась... ¹⁸⁷	... Aleksey Alekseyiç'in sabrının çoktan patladığı anda kapı aniden açıldı...
Sabrın tükendiğini işaret eden bu deyim; zor zamanlar geçiren, dönemin Rus halkının hayatını anlatan yazarın eserlerinde sıkça kullanılmaktadır.	

<i>слышать запах</i>	Kokusunu duymak
Birisini veya birşeye karşı aşırı özlem/hasretlik çekmek	

... я слышал запах твоих девичьих волос, шеи, холстинкового. ¹⁸⁸	... kızının saçının, boynunun, keten elbisesinin <i>kokusunu duydum</i> .
Çoğunlukla aşk acısı ve hasretlik çeken kahramanların duyduğu özlem duygusunu okuyuculara hissettirmek için kullanılmaktadır.	

<i>слыша биение твоего сердца</i>	Kalbinin atışını duymak
Genellikle karşı tarafın aşırı heyecan belirtisi gösterdiğini aktaran deyimdir.	

... я обнимал тебя, слыша биение твоего сердца, в другой держал твою руку ... ¹⁸⁹	... sana sarıldım, kalbinin atışını duyarak, diğer elimle elini tuttum...
Heyecanlanmak, çok telaşa kapılma belirtisi gösteren deyim genel kullanım alanı ilk tanışma anlarının duygusunu betimlemek için kullanılmıştır.	

<i>как тяжкую чашу</i>	Ağır bir bardak gibi
İçinde dert, sıkıntı, çile taşıma anlamında kullanılmaktadır.	

¹⁸⁶ Bunin, *Aleksey Alekseiç*, 1927, 1.

¹⁸⁷ Bunin, *Aleksey Alekseiç*, 1927, 3.

¹⁸⁸ Bunin, *Geç Saat*, 1938, 20.

¹⁸⁹ Bunin, *Geç Saat*, 1938, 22.

... с остановившимся сердцем, неся его в себе, как тяжкую чашу, я двинулся дальше...	... durdurulmuş bir kalp ile onu, <i>ağır bir bardak gibi</i> içimde taşıyarak devam ettim...
İçinde dert, sıkıntı, çile taşıma anlamında kullanılan bu deyim, genel olarak içine kapanık ve herşeyi içine atan kişileri karakterize etmek için kullanılmaktadır.	

<i>сердце осталось стоять</i>	Kalbi ayakta kaldı (korkmak)
Korku belirtisi olarak kullanılmakta ve kişinin korku seviyesinin üst sınırlarda olduğunu belirtmektedir.	

... Что это было? Пронеслось и скрылось. Но сердце в груди так и осталось стоять... ¹⁹⁰	... Buda neydi? Geldi ve geçti. Ancak <i>kalbim ayakta kaldı</i> .
Yazar kahramanın korkusunu ve içsel durumunu aktarmak için “ <i>kalbi ayakta kalmak</i> ” deyiminden faydalanmıştır. Kalp insanın hayat belirtisini gösteren organdır ve kalp durduğu zaman hayat biter. Bu nedenle ölüme en yakın organın kalp olduğu söylenebilir. Yazarda, kahramanın korku seviyesinin ölüme çok yakın olduğunu bu deyimle göstermektedir.	

<i>серым лицом</i>	Gri yüzlü (solgun ölü yüzlü)
Soluk yüz, gri yüz deyimini hem Türkçe de hem de Rusçada, kişinin korktuğunu veya hastalandığını betimlemektedir.	
... на спине, с закрытыми глазами и <i>серым лицом</i> , — неподвижно... ¹⁹¹	... sırtında, gözleri kapalı ve <i>gri bir yüzle</i> , - hareketsiz...
“Gri yüzlü” deyimide “kalbi ayakta kalmak” deyimiiyle neredeyse aynı derecede korku belirtisine işaretler. “Gri yüz” terimi; ölümden sonra kişinin yüzünden kanın çekilmesinden sonra oluşan soluk ve renksiz görünüşünü anımsatmaktadır. Cümlede ise yazar, bu imgeden faydalanarak kahramanın korkudan yüzünden kanların çekildiğini, haddinden fazla korktuğunu aktarmaktadır.	

<i>глаза с дружелюбно</i>	Gözleri dost canlısı”
Sıcakkanlı, ılımlı, yardımsever bir kişiliği nitelemektedir.	

... глаза смотрели дружелюбно и ярко. ¹⁹²	... gözleri dost canlısı ve parlak görünüyordu.
--	---

¹⁹⁰ Bunin, *Geç Saat*, 1938, 22.

¹⁹¹ Bunin, *Çang’ın Hayalleri*, 1916, 1.

¹⁹² Bunin, *Nisan*, 1938, 1.

Yazar, kahramanın dışsal özelliklerini gözlemleyerek karakterize ederken bu durum için kişinin gözlerinden yararlanmaktadır. Sıcakkanlı, ılımlı, yardımsever bir kişiliği nitelemektedir.

<i>помутившиеся от слез глаза</i>	Göz yaşlarına boğulmak
Haddinden fazla ağlamak, kendine ve duygularına hakim olamamak.	
... и упал в нагретую листву под ним, закрыв <i>помутившиеся от слез глаза</i> .	... ve altındaki ısıtılmış yapraklara düştü, göz yaşlarına boğuldu...

<i>коротким безумием</i>	Kısa süreli delilik
Sinirden gözü kararmak, sinir krizi geçirmek, hiç birşeyi görmemek	
... и раздражения, научно называемого <i>коротким безумием</i> ... ¹⁹³	... bilimsel olarak <i>kısa delilik</i> olarak adlandırılan tahriş olan suçlular tesadüfidir...

<i>уголовные волки</i>	Suçlu kurtlar
Suç işlemekten zevk alan, her zaman suç işleyen tipler	
... и общественного порядка, это — <i>уголовные волки</i> ... ¹⁹⁴	... suçlu kurtlar, kamu düzeninin doğuştan düşmanlarıdır.

<i>Опомниться</i>	Aklını başına getirmek
Olumlu, olgun ve akıllıca davranmak.	
...Севскому, который убеждал его <i>опомниться</i> , вспомнить, не застрелилась ли Сосновская сама? ¹⁹⁵	... Sosnovskaya'nın kendini vurup vurmadığını hatırlaması için onu “aklına başına getirmeye” teşvik eden Cornet Sevski'ye ne dedi?

<i>Спать как сурок</i>	Dağ sıçanı gibi uyumak
Çevreye karşı duyarsız olmak, aldırış etmeden her fırsatta horul horul uyumak.	
... Я всегда сплю, как сурок... ¹⁹⁶	Ben her zaman bir dağ sıçanı gibi uyurum...

<i>ужасный господин</i>	Berbat beyefendi (görünüş olarak)
Görünüş olarak kılık kıyafetine dikkat etmeyen, bakımsız ve eski püskü giyinen kahramanların	

¹⁹³ Bunin, *Kornet Elagin'in Davası*, 1925, 6.

¹⁹⁴ Bunin, *Kornet Elagin'in Davası*, 1925, 6.

¹⁹⁵ Bunin, *Kornet Elagin'in Davası*, 1925, 7.

¹⁹⁶ Bunin, *Kartvizitler*, 1940, 37.

tasviri için kullanılmaktadır.	
— Ах, какой ужасный господин! Его обувь, узкие брюки, драповое пальто... ¹⁹⁷	- Ah, ne berbat bir beyefendi! Ayakkabıları, dar pantolonları, arkasına çamur sıçramış dökümlü bir ceket...
Görünüş olarak kılık kıyafetine dikkat etmeyen, bakımsız ve eski püskü giyinen kahramanların tasviri için kullanılmaktadır.	

<i>безголовые мужчины (головы их терялись в сумраке)</i>	Başsız adamlar
Kafaları kasvete dalmış, kasvette kaybolmuş kişiler için kullanılmaktadır.	
... и в одних жилетах безголовые мужчины: головы их терялись в сумраке. ¹⁹⁸	... ve bazı yeleklerde ipuçlarıyla yürüdükleri görülüyordu: <i>kafaları karanlıkta kaybolmuştu.</i>
Yazar ortamda bulunan kişilerin hepsi için genel bir niteleyici kullanarak onların akılları kasvete dalmış, kasvette kaybolmuş, derin düşüncelere dalmış vb. anlamlarla karakterize etmiştir.	

<i>неприятно заметил</i>	Düşmanca tavır (sert çıkışmak)
Gereksiz durumda sert çıkışmak, olumsuz tavır sergilemek.	
— Вы же сами панский сын, — неприятно заметил на это один из матросов, Левченко.	Denizcilerden biri olan Levçenko, düşmanca bir tavırla, “Sen de bir beyefendinin oğlusun,” dedi.
Kişiler arasındaki negatif enerjinin okuyuculara aktarılması için kullanılmış bir deyimdir.	

<i>здоровый, как той кабан</i>	yaban domuzu gibi sağlıklı
Genellikle yaşı oldukça ilerlemiş, sağlığı sıhhati yerinde hiçbir sağlık problemi olmayan kişiler için kullanılmaktadır.	
... А как же я того выродка узнать могу, если он здоровый, как той кабан? ¹⁹⁹	... ama o yaban domuzu gibi sağlıklıysa o ineği nasıl tanıyabilirim?

<i>тяжелый взгляд</i>	ağır bakış, sert bakış, korkutucu bakış
Etkisinin hissettirerek bakmak, olumlu bir cevap bekler nitelikte bakmak	

... поднимая на него <i>тяжелый взгляд</i> . — А	... ona <i>ağır bir bakış atarak</i> .
--	--

¹⁹⁷ Bunin, *İlmekli Kulaklar*, 1916, 1.

¹⁹⁸ Bunin, *İlmekli Kulaklar*, 1916, 1.

¹⁹⁹ Bunin, *İlmekli Kulaklar*, 1916, 3.

про палача Дейблера вы читали? ²⁰⁰	- Cellat Deibler'ı okudun mu?
Etkisini hissettirerek bakmak, olumlu bir cevap bekler nitelikte bakmak ve göz temasıyla hakimiyet kurmaya çalışmak.	

<i>кося брови и отводя глаза в сторону</i>	<i>Kaşlarını kısarak gözlerini yana çevirmek</i>
<i>Uzağa bakmak, düşünceye dalmak, çekinmek, utanmak</i>	
<i>... кося брови и отводя глаза в сторону, — с Каином гориллам двуруким нечего равняться!²⁰¹</i>	<i>... kaşlarını kısarak ve gözlerini yana çevirerek, - Cain ile, iki elli goriller eşit olamaz!</i>
Kaş kısmak; önüne bakmak, utanmak veya çekingen davranmak anlamlarında kullanılan bir deyim olmasına karşın yazar burada, deyim anlamını gidişata göre dönüştürerek “önüne baktı ve gözü daldı, çekindi anlamında kullanılmıştır.	

<i>Любящей женщины</i>	Sevgi dolu kadın
İçinde kötülük barındırmayan, iyi niyetli, cana yakın ve sevecen davranan.	
<i>Она была бледна прекрасной бледностью любящей взволнованницыны.²⁰²</i>	Sevgi dolu, heyecanlı bir kadının sevimli solgunluğu.
Kadının içsel davranışları sonucunda meydana gelen davranışsal (fiziksel) özelliklerini belirtmektedir. İçinde kötülük barındırmayan, iyi niyetli, cana yakın ve sevecen davranan demektir.	

<i>голос у нее срывался</i>	<i>Sesi kırıldı (boğazı düğümlenmek, konuşamamak)</i>
<i>Sözün bittiği yer, kişinin konuşmaya mecalinin olmaması vb.</i>	
<i>... голос у нее срывался, и то, как она, бросив куда попало зонтик...²⁰³</i>	<i>... sesi kırıldı (boğazı düğümlendi) ve şemsiyesini herhangi bir yere fırlatması...</i>
“Boğazı düğümlenmek” bir üzüntü belirtisi olarak kullanın deyimdir. Kişinin üzüntüden konuşmaya mecalinin kalmadığı, sözün bittiği söylenecek birşeyin kalmadığı anlamına gelmektedir.	

<i>похолодеть от страха</i>	Korkudan donmak
-----------------------------	-----------------

²⁰⁰ Bunin, *İlmekli Kulaklar*, 1916, 3.

²⁰¹ Bunin, *İlmekli Kulaklar*, 1916, 5.

²⁰² Bunin, *Kafkasya*, 1937, 8.

²⁰³ Bunin, *Kafkasya*, 1937, 8.

Aşırı korku ve bunu sonucunda tepkisiz kalma	
... я похолодел от страха... ²⁰⁴	... Korkudan dondum...
Yazar “ <i>korkudan donmak</i> ” deyiminde bir korku derecelendirmesi olarak eserlerinde yer vermiştir. Kişinin aşırı korktuğunu ve bunu sonucunda tepkisiz kaldığını anlatmaktadır.	

лицом строг	Sert yüzlü, yüzü sert
Asık suratlı ve somurtkan kişi	
... лицом строг, смугл, чуть-чуть ряб... ²⁰⁵	... yüz sert, esmer, hafif dalgalı...
Asık suratlı ve somurtkan kişilerin tasvirinde kullanılmaktadır.	

глаза блестеть	Gözleri parlamak
Akıllı, zeki ve sıcakkanlı kişilerin tasfiri için kullanılan bir deyimdir	

Только брови стали сдвигаться все чаще да глаза блестеть еще острее, чем прежде. ²⁰⁶	Sadece kaşlar daha sık hareket etmeye başladı ve gözler eskisinden daha keskin parladı.
Genellikle akıllı, zeki ve sıcakkanlı kişiler için kullanılan bir deyimdir ama bu cümlede yüzünde, gözlerinde sevinç belirtileri oluşmak, çok sevindiğini gözleriyle belli etmek anlamında kullanılmıştır.	

Любит, как собака палку	Köpeğin sopayı sevdiği gibi
Çok sevmek anlamında	

— «Любит ли меня мой муж?» — спрашивала Настасья Петровна. И оракул отвечал: — «Любит, как собака палку». ²⁰⁷	- “Kocam beni seviyor mu?” - Nastasya Petrovna'ya sordu. Ve kahin cevap verdi: - “Köpeğin sopayı sevdiği gibi”
Çok sevmek anlamında kullanılan bu deyim; köpeklerin sopasız gün geçiremediği ve sopayı çok sevdikleri inancıyla doğmuş bir deyimdir. Kahin de bu anlam kapsamında “ <i>kocan sensiz yapamaz ve seni çok seviyor</i> ” demek istemiştir.	

огненным глазом	Ateşli göz (gözlerinden ateş pükürmek, çok sinirli olmak)
-----------------	---

²⁰⁴ Bunin, *Kafkasya*, 1937, 9.

²⁰⁵ Bunin, *Köy*, 1909-1910, 4.

²⁰⁶ Bunin, *Köy*, 1909-1910, 4.

²⁰⁷ Bunin, *Köy*, 1909-1910, 5.

Kızgın ve sinirli anlamına gelen bu deyim, öfkenin şiddetini belirtmektedir.
--

... дошаркав до лошади, косившей на него огненным глазом, ²⁰⁸	... ateşli bir gözle kendisine bakan ata doğru yürüyen...
Kızgın ve sinirli anlamına gelen bu deyim, öfkenin şiddetini belirtmektedir.	

насупленные брови	Çatık kaşlar (kızgınlık)
Kızgınlık belirtisi olarak kullanılan bu deyim yazar tarafından fiziksel bir niteleyici olarak kullanılmış ve kişinin fiziksel özelliğini betimlemek için kullanılmıştır.	

... худое, слегка скуластое лицо, насупленные серые брови, небольшие зеленоватые глаза. ²⁰⁹	... ince, hafif elmacık kemikli bir yüzü, çatık gri kaşları, küçük yeşilimsi gözleri vardı.
Kızgınlık belirtisi olarak kullanılan bu deyim yazar tarafından fiziksel bir niteleyici olarak kullanılmış ve kişinin fiziksel özelliğini betimlemek için kullanılmıştır.	

вскинуть бровями	Kaşlarını kaldırmak
Dikkat kesilmek, bütün dikkatini bir konu, olay vb. durum üzerinde toplayan kişiler için kullanılmış bir deyimdir.	

— Я, видишь ли, — анархист... Тихон Ильич вскинул бровями ²¹⁰ .	- Görüyorsun, ben bir anarşistim ... Tikhon İlyiç dikkat kesildi.
Yukarıda yer alan cümledende anlaşılacağı üzere, bütün dikkatini bir konu, olay vb. durum üzerinde toplayan kişiler için kullanılmış bir deyimdir.	
Мальчишеской	Çocuksu tavır sergilemek davranmak.
Yaşına göre davranmama, hal ve hareketleriyle yaşının çelişmesi	

... с какой-то милой мальчишеской неловкостью растягиваешь свой большой рот, когда смеешься. ²¹¹	... bir tür sevimli çocuksu davranışlarla gülerken koca ağzını uzatıyorsun.
Yazarın bu deyimini, kahramanın yaşına göre davranmadığını, hal ve hareketleriyle yaşının çelişkisi anlatmak için kullandığı görülmektedir.	

²⁰⁸ Bunin, *Köy*, 1909-1910, 7.

²⁰⁹ Bunin, *Köy*, 1909-1910, 14.

²¹⁰ Bunin, *Köy*, 1909-1910, 14.

²¹¹ Bunin, *Mitya'nın Aşkı*, 1924, 2.

<i>казаться беззаботной</i>	Vurdum duymaz
Umursamaz, amaçsız ve pervasız.	

...в которой Оля Мещерская казалась самой беззаботной, самой счастливой. ²¹²	... Olya Meşerskaya'nın en vurdum duymaz, en mutlu görüldüğü yer.
“Vurdum duymaz” deyiimi hiçbir şeyi dert etmeyen, duygusuz, anladığı halde anlamamış gibi davranan, hiçbir şeye aldırmayan, kavrayışsız ve anlayışsız kişiler betimlemek için kullanılmaktadır. Yazar da burada, özelleiklerine yakın olan kişiyi anlatmak için bu deyime yer vermiştir.	

<i>горячее</i>	Sıcak, samimi, yakın
Cana yakın, samimi	

...что не было и «горячее» их... ²¹³	... onlardan bile <i>sana yakın</i> olmadığını...
Bulunduğu ortamda kısa zaman içerisinde samimi ve sıcak ilişkiler kurabilen, samimi davranışlar gösteren kişiler için kullanılmakta olan bir deyimdir. Bu bölümde ise deyim olumlu yazımı kullanılarak olumsuz anlamı kastedilmiştir.	

<i>охватить ужас</i>	Korkuyu kucaklamak
Ona teslim olmak	

... и он почувствовал такую боль и такую ненужность всей своей дальнейшей жизни без нее, что его <i>охватил ужас</i> , отчаяние. ²¹⁴	... ve onsuz gelecekteki tüm yaşamının o kadar acısını ve yararsızlığını hissetti ki, dehşeti, umutsuzluğa kucakladı.
Korkuyu kucaklamak: durumu, olayı kabullenmek.	

<i>“взгляд быть тоже вопрошающий”</i>	Bakışta sorgulayıcı
Ön yargısı yüksek ve olaylara sorgulayıcı biçimde yaklaşan kahramanlar için kullanılmaktadır.	

... <i>взгляд был тоже вопрошающий</i> , строгий и вместе с тем усталый. ²¹⁵	... bakış da sorgulayıcı, sert ve aynı zamanda yorgundu.
Ön yargısı yüksek ve olaylara sorgulayıcı biçimde yaklaşan kişiler için kullanıldığı	

²¹² Bunin, *Hafif Nefes*, 1916, 2.

²¹³ Bunin, *Suhodol*, 1911, 1.

²¹⁴ Bunin, *Güneş Çarpması*, 1925, 2.

²¹⁵ Bunin, *Karanlık Sokaklar*, 1938, 6.

görmekteyiz.

<i>знающая себе цену</i>	Kendi değerini kıymetini bilmek
Kendinin kıymetinin anlamak): kullanılan bu deyim bir şeyin ya da kişinin önemini, kıymetini anlayıp ona göre davranmak anlamında kullanılan bir deyimdir. Burada kullanım amacı kişinin kendi değerinin, kıymetinin özelliklerinin farkına varması anlamında kullanılmıştır.	

Вероятно, очень блюдущая себя и <i>знающая себе цену</i> стерва... ²¹⁶	Muhtemelen çok bilinçli ve kendinin kıymetini bilen birisi...
Kendi kıymetinin anlamak: kullanılan bu deyim bir şeyin ya da kişinin önemini, kıymetini anlayıp ona göre davranmak anlamında kullanılan bir deyimdir. Burada kullanım amacı kişinin kendi değerinin, kıymetinin özelliklerinin farkına varması anlamında kullanılmaktadır.	
<i>от нечего делать</i>	Elinden bir şey gelmemek
Çaresizlik içerisinde olmak	

... поехал человек <i>от нечего делать</i> , и нет ничего удивительного в новой случайной встрече. ²¹⁷	... adam gitti çünkü elinden bir şey gelmiyordu ve yeni bir şans toplantısında şaşırtıcı bir şey yok.
Kişinin çaresizlikten, yetkinsizlikten veya yeteneksizlikten bir iş yapamayışını betimlemek için kullanılmaktadır.	

<i>Истина глаголит её устами</i>	Gerçek onun ağzından konuşuyor
“Başkası söylemiş gibi” konuşmak	

— <i>Сама истина глаголет её устами, Куса.</i> ²¹⁸	— Gerçeğin kendisi onun ağzından konuşur Kisa.
Aynı deyimın Türkçedeki eş anlamı “başkasının ağzıyla konuşmak” deyimidir. Bu deyim anlam olarak; gerçekte olan veya olmayan bir durumu, 3. Bir kişi lehinde veya aleyhinde atfederek aktarmak o söylemiş gibi konuşmaktır. “Gerçeğin kendisi onun ağzından konuşur Kisa” bu cümlede ise mevcut bir konuşmayı onaylamak amacıyla kullanılmaktadır.	

<i>Не в силах владеть собой</i>	Kendini tutamamak
---------------------------------	-------------------

²¹⁶ Bunin, *Antigon*, 1940, 32.

²¹⁷ Bunin, *Nehir Hanı*, 1943, 2.

²¹⁸ Bunin, *Smaragd*, 1940, 35.

Davranışlarını dizginleyememek, kendini kontrol edememek, kendine hakim olamamak

... когда же чувствовала, что я больше не в силах владеть собой, отстраняла меня... ²¹⁹	... artık kendime hakim olamadığımı hissettiğimde beni uzaklaştırdı...
Yazarın yine bir davranışsal, hal ve hareket özelliğiyle kahramanını karakterize ettiği görülmekte ve kahramanın sinirli ve agrasif bir yapıya sahip olduğunu ve bu durumla başa çıkma konusunda yetersiz kaldığını okuyucularına “kendine hakim olamamak” deyimıyla imgelemiştir.	
<i>He свожу глаз</i>	<i>Gözünü alamamak</i>
Bakmaktan kendini alıkoyamamak, dikkatinin belirli bir alana yoğunlaştırmak	

... что попало, я не свожу с нее глаз. ²²⁰	... her neyse, gözlerimi ondan almıyorum.
Davranışsal bir karakterize eylemi olan bu deyim, kahramanın bakmaktan kendini alıkoyamadığı ve dikkatinin belirli bir alana yoğunlaştığını belirtmektedir.	

<i>Сделал вид</i>	Rol kesmek
Bir davranışı gerektiğinden daha büyük ölçüde karşı tarafa yansıtmak, abartmak	

<i>Сделал вид, что обиделся...²²¹</i>	Rahatsızmış gibi rol kesti...
“Rahatsızmış gibi rol kesti” cümlesinde bulunan “rol kesmek” deyimini, bir davranışı gerektiğinden daha büyük ölçüde karşı tarafa yansıtmak, abartmak veya “öyleymiş gibi” davranmak anlamda kullanılmış ve yazar bu cümlesiyle kahramanın, gerçek olmayan bir durumu “öyleymiş gibi” yansıtmaya çalıştığını tasfir etmek için kullanmıştır.	

<i>Несёт такой высокопарный, пошлый или злой, запальчивый вздор</i>	Burnu havada, saçma sapan konuşmak, saçma sapan şeyler yapmak.
Kibirli	

... а иногда несёт такой высокопарный, пошлый или злой, запальчивый вздор... ²²²	... bazen kendini beğenir saçma sapan davranır...
“Kendini beğenmiş” deyimini kullanan yazar, kahramanın egolu ve burnu yukarda bir karaktere sahip olduğunu ve bu durum sonucunda kahramanda oluşan içsel özelliklerden	

²¹⁹ Bunin, *Temiz Pazartesi*, 1944, 121.

²²⁰ Bunin, *Galya Ganskaya*, 1910, 64.

²²¹ Bunin, *Galya Ganskaya*, 1910, 64.

²²² Bunin, *Henry*, 1940, 68.

“*kibrin*” geliştiğini bizlere göstermektedir.

<i>Схватывает с первого слова</i>	İlk kelimedden yakalamak (leb demeden leblebiyi anlamak)
Keskin zekalı	

... тогда как будто очень умна, разумна, проста, легка и ве а села, все схватывает с первого слова... ²²³	... bazen çok zeki, makul, basit, hafif ve neşeli görünür, her şeyi ilk kelimedden kavrar...
Bu deyim zekası çok keskin olanlar için kullanılmaktadır. Karşı taraf henüz konuşmaya başlamadan söyleyeceklerini doğru tahmin eden uyanık kimseler ve kıvrak zekalı kimseleri nitelemek için kullanılmaktadır. Sen onun anlamamış tavrına aldırma, o leb demeden leblebiyi anlar, sadece anladığını belli etmez cümlesinde olduğu gibi.	

3.2. İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN’İN ESERLERİNDE KİŞİNİN TİNSEL VE TENSEL ÖZELLİKLERİNİ GÖSTEREN DEYİMLERİN ANLAMSAL GRUPLARI

3.2.1. Görünüş

<i>прельцающий человек</i> baştan çıkaran insan	Kişiyi fiziksel olarak karakterize eden bir deyimdir ve çekici alımlı ve güzel görünen kişiler için kullanılmaktadır.
<i>серое лицо</i> gri yüzlü (solgun, ölü yüzlü)	Soluk yüz, gri yüz deyimini hem Türkçe de hem de Rusça da, kişinin korktuğunu veya hastalandığını betimlemektedir.
<i>спать как сурок</i> dağ sıçanı gibi uyumak	Her şeyi boş vermiş, hayata dair bir gayesi olmayan, hayatı umursamayan kişileri karakterize etmek için kullanılmaktadır.
<i>ужасный господин</i> berbat (giyimsiz, kuşamsız) beyefendi	Görünüş olarak kılık kıyafetine dikkat etmeyen, bakımsız ve eski püskü giyinen kahramanların tasviri için kullanılmaktadır.
<i>здоровый, как той кабан</i> yaban domuzu gibi sağlıklı	Genelde yaşı oldukça ilerlemiş, sağlığı sıhhati yerinde hiçbir sağlık problemi olmayan kişiler

²²³ Bunin, Henry, 1940, 68.

	için kullanılmaktadır.
<i>тяжелый взгляд</i> ağır bakmak	Etkisini hissettirerek bakmak, olumlu bir cevap bekler nitelikte bakmak ve göz temasıyla hakimiyet kurmaya çalışmak.
<i>лицом строг</i> yüzü sert, ciddi, somurtkan.	Asık suratlı ve somurtkan kişilerin tasvirinde kullanılmaktadır.
<i>глаза блестеть</i> gözleri parlamak	Akıllı, zeki ve sıcakkanlı kişiler için kullanılan bir deyimdir.
<i>огненный глаз</i> ateşli göz	Kızgın ve sinirli anlamına gelen bu deyim, öfkenin şiddetini belirtmektedir.

3.2.2. Fiziksel Özellikler

<i>светлые лица</i> parlak (temiz) yüzlü	Saf, masum, iyi huylu kişileri tasvir etmek için kullanılmaktadır.
<i>дружелюбные глаза</i> gözleri dost canlısı	Sıcakkanlı, ılımlı, yardımsever bir kişiliği nitelemektedir.
<i>помутиться от слез глаза</i> göz yaşlarına boğulmak	Haddinden fazla ağlamak ve kendine hakim olamamak.
<i>косы брови и отводя глаза в сторону</i> kaşlarını kısarak gözlerini yana çevirmek	Uzağa bakmak, düşünceye dalmak anlamına gelen bu deyim, genel olarak sıkıntı çeken kişileri karakterize etmek için kullanılmaktadır.
<i>насупленные брови</i> çatık kaşlar	Kızgınlık belirtisi olarak kullanılan bu deyim yazar, olumsuz düşüncelere sahip kahramanları karakterize etmek için kullanılmaktadır.
<i>вскidyвание бровей</i> kaşlarını kaldırmak	Kahramanların ilgisini çeken konulara gösterdikleri dikkati belirtmek için kullanılmaktadır.
<i>взгляд быть тоже вопрошающий</i> bakışta sorgulayıcı	Ön yargısı yüksek ve olaylara sorgulayıcı biçimde yaklaşan kahramanlar için kullanılmaktadır.

3.2.3. Duygusal Özellikler

<i>пеняй на себя</i>	Deyimde kişinin bir durum olay karşısında
----------------------	---

kendini kendini yemek/suçlamak	kendini sorumlu hissetmesi, kendisine sıkıntı oluşturmaları anlamı katmaktadır.
<i>быльем поросло - навсегда забыто</i> geçmişle büyümüş	Tamamen ve sonsuza kadar unutulmuş.
<i>лица нет</i> yüzü yok gibi	Yüzü yok gibi soldu ağardı, genellikle heyecandan, korkudan, ağrıdan yüzde bir şeylerin değişmesi vb. durumlarda kullanılmaktadır.
<i>куда глаза глядят</i> gözlerin baktığı yer	Belirsiz bir yönde, belirsiz bir yere hayale dalmak, belirli bir yol, hareket yönü olmadan hareket etmek.
<i>кричать с пеной на сизых губах</i> gri dudaklarda köpükle çığlık atmak	Aşırı heyecanda, aşırı heyecanlı, ateşli ve tutkulu.
<i>глаз на глаз</i> göz göze, yüz yüze, baş başa	Yazar bu deyim kullanırken çoğunlukla romantizmin var olduğu sahnelerde; bir akşam yemeği vb. bölümlerde durum aktarımı için (karşılıklı bakışma anlamında), yer vermiştir.
<i>адова скука</i> derin can sıkıntı	Çıkmaza düşmüş ve hayatını toparlamaya çalışan kahramanların duyduğu derin üzüntüyü aktarmak için kullanılmaktadır.
<i>лопнет уже всякое терпение</i> (Терпение лопнуло) patlama noktası	Sabrın tükendiğini işaret eden bu deyim; zor zamanlar geçiren Rus halkının hayatını anlatan yazarın eserlerinde sıkça kullanılmaktadır.
<i>слышать запах</i> kokusunu duymak	Çoğunlukla aşk acısı ve hasretlik çeken kahramanların duyduğu özlem duygusunu okuyuculara hissettirmek için kullanılmaktadır.
<i>слышать биение твоего сердца</i> kalbinin atışını duymak	Heyecanlanmak, çok telaşa kapılma belirtisi gösteren deyim genel kullanım alanı ilk tanışma anının duygusunu karşı tarafa iletme durumudur.
<i>как тяжелую чашу</i> ağır bir bardak gibi	İçinde dert, sıkıntı, çile taşıma anlamında kullanılmaktadır.
<i>сердце оставлять стоять</i> kalbi ayakta kaldı	Korku belirtisi olarak kullanılmaktadır.
<i>короткий безумие</i>	Sinirden gözü kararmak, sinir krizi geçirmek,

kısa süreli delilik	hiçbir şeyi görmemek.
<i>безголовые мужчины - головы их теряется в сумраке</i> başsız adamlar	Kafaları kasvete dalmış, kasvette kaybolmuş kişiler için kullanılmaktadır.
<i>любящая женщина</i> sevgi dolu kadın	İçinde kötülük barındırmayan, iyi niyetli ve cana yakın.
<i>похолодеть от страха</i> korkudan donmak	Aşırı korkmak ve tepkisiz kalmak.
<i>любить, как собака палку</i> köpeğin sopayı sevdiği gibi	Çok sevmek anlamında kullanılan bu deyim; köpeklerin sopasız gün geçiremediği ve sopayı çok sevdikleri inancıyla doğmuş bir deyimdir.
<i>темнеет в глазах</i> gözleri kararmak	Sinirlenmek, etrafındakileri görememek.
<i>Руки на себя наложить</i> ellerini vicdanına koymak	İç muhasebe yapmak.

3.2.4. Entelektüel Özellikler

<i>От солнца у человека очи</i> güneşten gözleri var	Bu deyim eserlerde zeki, akıllı ve işini bilen tüccarlar için kullanılmaktadır.
Ума палата akıl kutusu (zeka küpü)	Çok zeki ve akıllı.

3.2.5. Konuşma Aktiviteleri

<i>схватывать с первого слова</i> anında kavramak, ilk kelimededen anlamak, lebdemeden leblebiyi anlamak	Daha söze başlamadan bir kimsenin ne söylemek istediğini anlamak.
<i>как глухонемой</i> sağır ve dilsiz gibi	Tepkisiz kalmak.
<i>устами глаголет истина</i> onun (başkasının) ağzıyla konuşmak	Herhangi bir lafı, bir başkası söylemiş gibi diğer tarafa aktarmak isteyen kahramanları karakterize etmek için kullanılmaktadır.
<i>голос у нее срываться</i> sesi kırılmak	Boğazı düğümlenmek, konuşamamak.
<i>Мало ли что</i> bilinmezlik, sır dolu, gizemli	Hiç kimseyle konuşmayan ve her şeyi içine atan kahramanların tasvirinde

	kullanılmaktadır.
--	-------------------

3.2.6. Davranışsal Özellikleri

<i>знать себе цену</i> kendi değerini bilmek	Kendinin kıymetinin anlamak: kullanılan bu deyim bir şeyin yada kişinin önemini, kıymetini anlayıp ona göre davranmak anlamında kullanılan bir deyimdir. Burada kullanım amacı kişinin kendi değerinin, kıymetinin özelliklerinin farkına varması anlamındadır
<i>мертвых с погоста не носят</i> ölüler kilise bahçesinden dönmez	Olacak olan olduktan sonra bunun daha geri dönüşü yok, verilen kararın, yapılan işin geri dönüşü olmadığını anlatmak için kullanılmaktadır.
(не) в силах владеть собой kendine hakim olmak/olamamak	Kendini, davranışlarını kontrol edememek, kontrol dışı kalmak, kontrol edilemez hale gelmek, bilincin dışına çıkmak anlamlarında kullanılmaktadır.
<i>несет такой высокопарный</i> kendini beğenmiş, burunu yukarıda	Kendini çok beğenmiş, herkese yukardan bakan, çok kibirli (kimse).
<i>запальчивый вздор</i> samimi/sıcakkanlı davranmak	Sevimli, cana yakın, sempatik.
<i>принести себя в жертву</i> kendini feda etmek	Kişinin kendi varoluşsal ihtiyaçlarından vazgeçmesi.
<i>стиснув зубы</i> dişlerini sıkmak	Kendini tutmaya zorlamak. Kendine hakim olmaya çalışmakē duygularını bastırmak, zayıflığını göstermeden kendini tutmak.
<i>Опомниться</i> aklını başına getirmek	Olumlu, olgun ve akıllıca davranmak.
<i>заметив неприязненные</i> düşmanca tavır	Gereksiz durumda sert çıkışmak, olumsuz tavır sergilemek.
<i>Мальчишеской</i> çocuksu tavır sergilemek davranmak	Yaşına göre davranmamak, hal ve hareketleriyle yaşının çelişmesi.
<i>казаться беззаботной</i> vurdum duymaz	Umursamaz, amaçsız ve pervasız.

<i>горячее</i> sıcak	Cana yakın, ılımlı.
<i>беззаботный человек</i> amaçsız insan	Amaçsız, hedefsiz kişilik.
<i>Скромно</i> alçak gönüllü	Mütevazı.
<i>охватить ужас</i> korkuyu kucaklamak	Ona teslim olmak, onu kabul etmek.
<i>не сводить глаз</i> gözünü alamamak	Bakmaktan kendini alıkoyamamak, dikkatinin belirli bir alana yoğunlaştırmak
<i>сделать вид</i> rol kesmek	Olağanın dışında davranmak.

3.2.7. Toplumdaki Konumu

пожить в свое удовольствие kendi keyfinin kahyası olmak, kendi keyfine göre yaşamak	Kimseyle bağı, sorunu, borcu vb. sıkıntısı olmayan, kimseye minnet etmeyen kahramanların ruhsal rahatlıklarını karakterize etmek için kullanılmaktadır.
высокими очима намызаючи yüksek gözlü	Mevki makam olarak yüksek makamlara sahip veya sahip olmak isteyen kişileri betimlemek için kullanılmaktadır.
уголовные волки suçlu kurtlar	Kanunlara uymayan, suç işlemekten zevk alan, her zaman suç işleyen tipleri karakterize etmek için kullanılmaktadır.

SONUÇ

İvan Alekseyeviç Bunin'in hayatı süresince yazmış olduğu birçok eseri, Rusya'nın ulusal kültürünün, sözel sanatının ayrılmaz bir parçasıdır. Yazar, 8 Kasım 1953'te Paris'te seksen üç yaşında mütevazı bir apartmanda vefat etti. Ölümüne nazaran arkasında bıraktığı eserler çok görkemliydi. Yazarın eserlerinin bu kadar görkemli olmasının başlıca nedenlerinden birisi olarak dönemin yaşantısını eleştirel biçimde okuyucularına aktarmasını görebiliriz. İvan Alekseyeviç Bunin, bu eserleri okuyucularına aktarırken kullandığı realist ve sade dilin yanı sıra anlatımlarını pekiştirmek ve somutlaştırmak için eserlerinde halk arasında kullanımı yaygın olan deyimlere de sıklıkla yer vermiştir.

Yazarın eserlerinde deyimlere yer vermesinin nedenlerinden birisi ifadelerine canlılık ve doyuruculuk katmaktır. Atasözleri gibi, deyimler de az sözle çok mana ifade etmenin en güzel örneğini teşkil eden deyimler bu özelliği sebebiyle şair ve yazarların göz ardı edemeyeceği çok değerli bir ifade unsurlarıdır.

İncelenen bu ifade unsurlarından bazıları;

- *Куда глаза глядят* – gözlerin nereye baktığı (dalması); bu deyimle yazar kahramını tanımlarken belirsiz bir yönde, belirsiz bir yere baka kaldığını anlatmaktadır.
- *Схватывать налету* - anında kavramak; kahramanın zeki ve acık zihinli olduğunu tanımlar.
- *Лица нет* – yüzü yok gibi; kahramanın korkudan veya heyecandan yüzünün buz kestiğini ve beyazladığını tanımlamaktadır.

Yukarıda yer alan örnek deyim kullanımlarında gözlemlenen bu durum, bizi şu belirlemeye götürmektedir: yazarların eserlerinde deyimlere sıklıkla yer vermesi bir tür anlam aktarımıdır. Dönemin sosyal, kültürel yaşantılarının sonraki nesillere kısa ve öz olarak iletilmesine aracılık etmesidir. Bu özellik deyim yapıları için genel bir nitelik olarak belirtilebilir.

Deyimlerin en bilinen özelliği, yapıyı oluşturan parçaların anlamları toplamından farklı bir anlamın, deyim anlamının, aktarılmasıdır. Bu özellik, deyimlerin birden çok öğeden oluşmuş tek bir birim olarak düşünülmesini gerektirir. Deyim yapılarında öğelerin tek bir birim niteliğini kazanacak kadar birbirine bağımlı duruma gelmesi,

kalıplaşma ile açıklanabilir. Ancak, deyim yapılarındaki söz konusu kalıplaşma, deyim anlamının varlığı nedeniyle özel bir nitelik gösterir.

- *Все течет, все изменяется, все проходит, пройдет и это* - her şey akar gider, her şey değişir; bu deyimde yazar “her şey akar gider ve değişir” demekle zamanın herşeye çözüm olduğunu, herşeyin iyiye gideceğini kastetmektedir.
- *Мертвых с погоста не носят* - kilise bahçesinden ölüleri taşımıyorlar; yazar bu deyim kullanarak telkin etmeyi ön plana çıkarmayı ve olmuş olana çare ve çözüm olmadığı, artık konu hakkında söylenecek hiçbir sözün olmadığını aktarmak için kullanmıştır.

Yapılan araştırmada görüldüğü üzere Rus dilinin deyim geçmişi ve deyim birikimi, konuşma, sözlü halk sanatı ve Rus yazarların eserlerinde deyimlere sıklıkla yer vermesi, kullanılan bu deyimlerin yorumlanması/dönüştürülmesi nedeniyle sürekli olarak yenilendiği görülmektedir. Deyim, bir kişi veya eser üzerinde ifade etkisinin önemli bir unsurudur. Dile özel bir ifade, görüntü katar ve insanların bu ifadeleri, fikirleri anlamasına katkıda bulunur. Bütün ifade deyimlerinin yalnız bilgilendirici değil, aynı zamanda estetik bir görevi vardır. İvan Alekseyeviç Bunin’in eserlerinde “insanı karakterize eden deyimler”in incelenmesinin yardımıyla Rus edebiyatının içerisinde önemli bir alanı kapsayan gerçekliğin görünüşü, ifade edici dil araçlarının zenginlikleri hakkında bir fikir sahibi olabiliriz.

Kişinin niteliksel bir değerlendirmesinin anlamı olan deyim grupları, modern Rus dilinin en popüler deyim gruplarından biri olduğunu söyleyebiliriz. Bir kişinin hangi özelliklerinin değerlendirildiğine bağlı olarak;

1. Bireysel kişilik özelliklerinin değerlendirilmesi;

- Fiziksel özellikleri,
- Davranışsal özellikleri,
- Ruhsal özellikleri vb.

2. Kişiliğin toplumdaki konumu, belirli bir ekip, çevre temelinde değerlendirilmesi,

- Mevkii, makam,

- Sosyal statüsü,
- Mesleği,
- Irkı, uyruğu vb.

olarak sınıflandırabiliriz.

Belirtilen kullanımların haricinde etkileyici ve üslup anlamı olarak, bir kişiye karakterize eden deyimlerin genel olarak günlük konuşma tarzına ait olduğu görülmektedir. Bu nedenle, çalışmada, bir kişinin zihni, davranışı, sosyal statüsü veya konuşmasıyla ilgili deyim ifadelerinin anlamsal özelliklerini, sözcüksel ve dilbilgisel farklılıklarını, kökenini, ifade ve üslup özelliklerini, anlam motivasyonuna ve anlamsal bütünlüğünün türlerini inceledik ve incelerken İvan Alekseyeviç Bunin'in eserlerinden olan; Vatan (1896), Karanlık Sokaklar (1938), Arsenyevin Hayatı (1929-33), Geç Saat (1938), Galya Ganskaya (1910), Köy (1909-10), İlmekli Kulaklar (1916), Aleksey Alekseiç (1927), Çang'ın Hayalleri (1916), Kartvizitler (1940), Kornet Elagin'in Davası (1925), Nisan (1928), Suhodol (1911), Natalia (1941), Nehir Hanı (1943), Antigone (1940), Temiz Pazartesi (1944), Henry (1940), Smaragd (1940), Karga (1944), Kastyok (1892), Gece Sohbetleri (1911), Sessizlik (1901), Antonov'un Elmaları (1900), Listopad (1900), Dökülen Yapraklar (1900), Mitya'nın Aşkı (1924), Venedik (1913), Rus Masalı (1921), Rusya (1940), Zoyka ve Valeri (1940), Kafkasya (1937) eserlerinden faydalanılmıştır.

KAYNAKÇA

- Abjaparova, Maya, *Bely i Çony Sveta Pri Opisanii Çeloveka v Kazahskom Yazıke v Sravnenii c Angliiskim i v Russkim Yazıkami*, Vestnik Kemerovskovo Gosudarstvennovo Universiteta, 1, 2018, 160-167.
- Abreimova, Galina, *Transformed phraseological units in the works of I. A. Bunin*, 2004, No. 2.73-75.
- Aksan, D., *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*, 3. cilt, 2. bs., Türk Dil Kurumu, Ankara 2003, 36.
- Aksoy, Ö. Asım, *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü I-II*, İnkılap Kitabevi, İstanbul 2013.
- Aktay, S., “Rus ve Türk Kültüründe Rakamlı Deyimler Üzerine Kültürdilbilimsel Bir İnceleme”, *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(25), 2020, 232–246.
- Aliomarova, Humay, *Transformirovannaya Frazelogiya Kak Tekstoobrazuyuşiy Element Yedinovo Tselevo*, Mahaçkala 2003.
- Altun, Z., *Rusça – Türkçe Deyimler Sözlüğü*, Bişkek 2019.
- Apay S., Özer B., Atasözleri ve Deyimlerde Toplumsal Cinsiyet İmgesi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 13 Sayı: 72 Ağustos 2020, 1124.
- Arhangelskiy, Vladimir, *reduction of stable phrases based on lexical determination by two or more elements*, Issue 2 - Kaluga, 1969, 3-19.
- Arhangelskiy, Vladimir, *Ustoyçivıye Frazı v Savremennom Ruskom Yazıke*, 1964, 280.
- Arutiunova, Nina H., *Yazık İ Mir Çeloveka, M.: Yazıkı Ruskoy Literaturu*, 1999, 338 – 345.
- Babkin, Aleksandr, *Ruskaya Frazelogiya, Yiyo Razvitiye I İstoçniki*, 1990, 263.
- Babkin, Aleksandr, *Structural and semantic transformations of phraseological units in modern poetry*, No. 3, 1980.
- Bak, H., *Frazelogizmy Kak Sredstvo Virajeniya Mentalnovo Svoyeobraziya Turtsii*, “Linguistic Bulletin”, Issue:28, 4-5 Maya, 2020, Çerkassi, Ukrayna, 28 – 31.
- Bak, H., *Frazelogizmy Kak Sposobı Virajeniya Otsenki v Proizvedeniyah A.P Çehova*, “Maladojniye Çehovskiye Çeteniya V Taganroge Material XII

- Mejdunarodnoy Nauknoy Konferentsii 14–15 Maya 2020 Goda, Taganrog”, Rusya, 75-79.
- Bondarenko, Valeriy, *Kolodeznev V.M. Russian language: Lexicology, Phraseology: Uch. manual.* - Tula. TSPU, 1996, 136.
- Bondarenko, Valeriy, *Varying of stable phrases in Russian speech*, V.T. Bondarenko. - Tula: Ed. TSPU them. L.N. Tolstoy, 1995.
- Bunin, İvan Alekseyeviç, *Arsenyev'in Yaşamı*, (Çev. Uğur Büke), Bilge Yayıncılık, İstanbul 1985.
- Bunin, İvan Alekseyeviç, *Dark alleys: Stories / I. A. Bunin - M. Guardian*, 2007, 350.
- Bunin, İvan Alekseyeviç, *Life of Arseniev*, I. A. Bunin - SPb: Azbuka, 2001, 448.
- Bunin, İvan Alekseyeviç, *Toplu eserler: 6 ciltte* - Moskova: Kurgu, 1987.
- Colonna, Marcantonio, *A quoi sert un personnage*, Paris, 2007, 152.
- Çebotarevskaya, Anastasiya, *Gi de Moppasan, Sabraniye Soçineniy v 10 tt.* Tom 2, MP.: Aurika, Perevod 1994, 2.
- Dibrova, Elena, *Variation of phraseological units in modern Russian.* // E.I. Dibrova. Rostov-on-Don., 1979.
- Dubrovina, Kira N., *The Bible and Russian phraseological units // Russian speech.* 2007, 86-93.
- Efimov, Aleksandr, *Sitilistika Hudojestvennoy Reçi*, Moskva, 1961.
- Felsefi Ansiklopedik Sözlük*, - E.: INFRA-M, 2001, 576.
- Fomina, Margarita, *Savremenniy Ruskiy Yazık*, Leksikologiya, Moskva 1990.
- Gökharman, Dilek, *Rusça ve Türkçede Deyimler ve Atasözlerinin Anlambilim ve Biçimbilim Açısından Denkliği*, (Yüksek Lisans Tezi), Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli 2019.
- Grigoryev, Aleksandr V., *To the question of the sources of biblical phraseological units*, “Philological sciences”, 2007, No:4, 89-95.
- Grigoryeva Anna İ., *1000 Ruskih i 1000 Angiliskih İdiom*, Frazelogizmov i Ustoyçivlı Slovosocitanıy, 2010.

- Güvenç, B., *İnsan ve Kültür*, 1979, 96-104.
- Jokov, Vasiliy, *Frazeologizatsiya Slova I Leksikalizatsiya Frazeologizma*, Frazeologičeskiye Nauki, 2007, 89 - 95.
- Jokov, Vasiliy, *Semantika Frazeologičeskih Oborotov*, 2008, 160.
- Jukov, Vasiliy P., *Semantika Frazeologičeskih Oborotov*, M.: Prosveşenie, 1978, 29.
- Jukov, Vasiliy, *Ruskaya Frazeologiya*, Moskva, 1986, 309.
- Karneado, Soyla, *Nominativniye i Kominikativno Funktsionalniye Svoystva Frazeologizmov*, Akademiya Nauk SSSR. Institut Yazıkoznaniya Moskova, 1984, 50.
- Koçedikov, Lev, Ziltsova L.V. *A short dictionary of biblical phraseological units*, 2000.
- Kojina, Margarita, *Stilistiçeskiy Entsiklopediçeskiy Slovar Ruskovo Yazıka*, 2. Peçat, 2006, 696.
- Korostelev, Andrey, *Kritika Russkovo Zarubejya, Pafos svobody: Literaturnaya Kritika Russkoy Emigratsii Za Polveka (1920-1970)*. V 2 Çasti, Çast: 1. 2002, 3-35.
- Kunin, Aleksandr V., *Teoriya İdiom Tsarlsa Balli*, 1970, No:3.
- Kunin, Aleksandr V., *Urok Frazeologii Na Savremennom Angliyskom Yazıke*, Moskva, 1996, 381.
- Kunin, Leodin V., Komissarov V.N. *English phraseology*, 1970.
- Marçenko, Tatyana, *Proza Russkovo Zarubejya 1920-1940 gg. v Yevropeyskom Kritiçeskom Asımusleni: Nobelevskiy Aspekt*, Moskva, 2008, 459.
- Melikyan, Vadim Yu., *Phraseological schemes with a pronominal component in the system of the Russian language*, 2007, No:6, 69-74.
- Mokienko, Valeriy M., *Slavyanskaya Frazeologiya*, 2. Peçat, Moskva, 1999.
- Molostova, Elena P., *Ekspressivniy Komponent Semantiki Frazeologizmov – Antropotsentrizmov Ruskovo i Frantsuzkovo Yazıkov*, Kazan 2000, 209.
- Molotkov, Aleksandr İ., *Asnovı Frazeologii Ruskovo Yazıka*, M., 2007.

- Molotkov, Aleksandr İ., *Frazeologičeskiy Slovar Ruskovo Yazıka: Svişe 4000 Slovarnih Statey*, Moskva, 1978, 543.
- Molotkov, Aleksandr İ., *Fundamentals of phraseology russ.* Language, L.: Nauka, 1977, 280.
- Molotkov, Aleksandr İ., *Phraseological Dictionary of The Russian Language*, M., 1986.
- “Moskova: Sanatsal Edebiyat” (1965). *İvan Alekseyeviç Bunin. 9 ciltte toplu eserleri Cilt1.*
- “Moskova: Sanatsal Edebiyat” (1966), *İvan Alekseyeviç Bunin, 1940 9 ciltte toplanan eserleri T. 7.*
- “Moskova: Sanatsal Edebiyat” (1987). *İvan A. Bunin. 9 ciltte toplu eserleri Cilt 1.*
- Myasnikov, Aleksandr, *Hudojestvennaya Literatura*, 1965, *Proizvedeniya Bunina, Tom II Romanı i Raskazı, 1892 – 1909*, 479.
- Nagornyyak, Darya, *Frazeologizmi V Proizvedeniyah Bunina, Asebennosti Semantiki Frazeologičeskih Yedinits*, 2013, 13.
- Ogannisyan, Nona, *Anımı v Sastave Frazeologizmov Ruskovo Yazıka*, 2016, 12 – 18.
- Phraseological system of language: (collection of articles). - Çelyabinsk: Çelyab. ped. Institute, 1976, 175.
- Reformatski, Aleksandr A., *Toponomastika Kak Lingvistiçeskiy Fakt*, M., 1964.
- Şakar, K. Ç., *İvan Bunin'in Arsenyev'in Yaşamı Adlı Romanında Ölüm Teması*, “Dergipark”, Sayı:40, 2018, 119 - 120.
- Şanskiy, Nikolay M., *Bobrova T.A. Again in the world of words. A guide for a language teacher* / N.M. Shansky, T.A. Bobrova. M., 2001.
- Şanskiy, Nikolay M., *Modern Rus Dilinin Deyimleri*, 3. baskı, 1990, 160.
- Şanskiy, Nikolay M., *Phraseology modern. russ. Lang*, M.: Higher. shk., 1985, 160.
- Şanskiy, Nikolay M., *School phraseological dictionary of the Russian language. The meaning and origin of phrases.* / N.M. Shansky, V.I. Zimin, A.V. Filippov. M., 2004.
- Şmelev Dmitri N., *Kelime Bilgisi // Kelime ve Resim.* - M.: Eğitim, 1964.

- Şvelidze, Nina B., *Characteristics of phraseological units with the meaning of emotional experience // Russian literature*, 2007, No:2, 70-73.
- Tekeli, S., *Kişinin Olumlu Karakter Özelliklerini İfade Eden Rusça Deyimlerin Semantik Analizi Araştırma Makalesi*, “Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,” 13(72), Ağustos 2020, 173.
- Teliya, Veronika, *Ruskaya Frazеologiya: Semantiçeskiy, Pragmatiçeskiy i Lingvokulturologiçeskiy Aspektı*, Moskva: Yazıkı Ruskoy Kulturu, 1996, 288.
- Teliya, Veronika N., *Nominasiya, In Yarceva, Lingvistiçeskiy Enciklopediçeskiy Slovar*, Yazıkoznaniye (Linguistic Encyclopedic Dictionary. Linguistics). M.: Sovetskaya Ensiklopediya, 1990, 709.
- Tihnikov, Andrey N., LOMOV, Andrey, *Phraseological dictionary russ. lang: over 10,000 phraseological units*, 2nd ed. Ster.-M: Russian language, 2006, 336.
- Trubçaninov, Anatoliy, “... dünyada benim izim var” *İvan Alekseyeviç Bunin: Doğumdan bu yana 145 yıl*. 2017
- Vakurov, Vladimir N., *Asnovı Stilistiki Frazеologiçeskih Yedinits*, M., 2003, 175.
- Vinogradov, Viktor V., *About the language of fiction*. M., Goslitizdat, 1959, 654.
- Vinogradov, Viktor V., *History of The Russian Literary Language*, M.: Nauka, 1978, 320.
- Vinogradov, Viktor V., *On the language of fiction: Izbr. works.* - M.: Nauka, 1980, 360.
- Vinogradov, Viktor V., *On the main types of phraseological units in the Russian language. // A. A. Shakhmatov*. M., L., 1947.
- Vinogradov, Viktor V., *Ruskiy Yazık (Gramatiçeskoye Uçeniye a Slove)*, E.: Nauka, 1986, 639.
- Yevgenyeva, Anastasiya P., *Rus dili sözlüğü*, 4 ciltte / RAS, Dil Enstitüsü, 4. Baskı, 1999.

İNTERNET KAYNAKLARI

Academia, (https://dic.academic.ru/dic.nsf/michelson_new, Erişim tarihi 20.11.2021)

- Akademica, (<https://www.sosyalarastirmalar.com/articles/the-semantic-analysis-of-russian-idioms-expressing-the-positive-characteristics-of-the-person.pdf> (Erişim tarihi 06.06.2022))
- Argumentı İ Faktı (10.11.2017), Bunin neden Nobel Ödülü'nü aldı? (https://chr.aif.ru/society/person/za_cho_bunin_poluchil_nobelevskuyu_premiyu, Erişim tarihi, 04.03.2022)
- Bunin Literatur Rusia. Bunin Ivan Alekseyeviç (1870-1953) Yazar ve çevirmen, İmparatorluk St. Petersburg Bilimler Akademisi onursal üyesi, (www.bunin-lit.ru, Erişim tarihi 04.03.2022)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1909), Köpek, (<https://litfest.ru/analiz/sobaka.html>, Erişim tarihi 03.04.2022)
- Delo Consult (26 Mart 2021), İvan Alekseyeviç Bunin'in eserindeki manzara sözleri, (<https://delo-consult.ru/peyzazhnaya-lirika-v-tvorchestve-bunina>, Erişim tarihi 28.02.2022)
- Doşkolyatam i Şkolnikam, (<https://konspektiruem.ru/sochineniya/osobennosti-tvorchestva-bunina.html>, Erişim tarihi 27.11.2021)
- Dslov.ru, (<https://dslov.ru/fslov/fl041.htm>, Erişim tarihi 12.02.2022)
- Frazeologia, (www.frazeologia.ru, Erişim tarihi 12.03.2022)
- High School, İvan Alekseyeviç Bunin'in lirik nesri ve gelişimi, (<https://school-ethiopia.ru/analiz-stihotvoreniy/liricheskaya-proza-bunina-2.html>, Erişim tarihi 08.07.2021)
- Kartaslov.ru, Rus dilinin kelime ve ifadelerinin haritası (<https://kartaslov.ru/>, Erişim tarihi 22.11.2021)
- Literatura v Şkola, İvan Alekseyeviç Bunin'in eserlerinde ölüm ve aşk teması, (<https://litera.su/learner/all-works/bunin-i-a/theme-of-love-and-death-in-bunins-work>, Erişim tarihi 23.02.2022)
- My University, (<https://www.myuniversity.ru>, Erişim tarihi 08.12.2021)
- Myfilology.ru (<https://myfilology.ru/russkiyazyk/frazeologiya/klassifikatsiya-frazeologicheskix-edinits>, Erişim tarihi 16.05.2022)
- Nauka Club, (<https://nauka.club/biografi/osobennosti-tvorchestva-bunina.html>, Erişim tarihi 13.11.2021)
- Onlayn Slovar, (<https://www.babla.ru>, Erişim tarihi 20.11.2021)

- Rasiskaya Gazeta, (20 Aralık 2013), (<https://rg.ru/2013/12/20/koroleva.html#:~:text=>, Erişim tarihi 12.11.2021)
- Ria Novosti Kultura (2010 Ekim 22), İvan Alekseyeviç Bunin'in özgeçmişi (https://ria.ru/20101022/28752_9772.html, Erişim tarihi 08.10.2021)
- Ruski Slovar, (www.slovar.yandex.ru, Erişim tarihi 12.03.2022)
- Şkolnie Soçneniya, İvan Alekseyeviç Bunin'in çalışmasında doğa dünyası. (<https://lit.ukrtvory.ru/mir-prirody-v-tvorchestve-i-a-bunina/>, Erişim tarihi 05.01.2022)
- Telia E. N. (2006), Rus dilinin büyük deyimsele sözlüğü (https://endic.ru/russian_phrase/Ot-vsej-dushi-500.html, Erişim tarihi 03.04.2022)
- Trendeks Meksiko, Bunin'in şiiri: özellikleri, temaları. Bunin'in aşkla ilgili şiirleri (<https://tr.trendxmexico.com/publikacii-i-napisanie-statey/91885-poeziya-bunina-osobennosti-temy-stihi-bunina-o-lyubvi.html>, Erişim tarihi 17.11.2021)
- Universitetskaya Biblioteka, İvan Alekseyeviç Bunin, nobel edebiyat ödülü sahibi bir Rus yazar ve şairdir (https://biblioclub.ru/index.php?page=author_red&id=108, Erişim tarihi 03.11.2021)
- Vulzit.com, Glagolî Frazelogizmi, (https://vuzlit.com/904026/glagolnye_frazeologizmy, Erişim Tarihi 16.05.2022)
- Wing Words, (www.wing-words.ru – сайт крылатых фраз, Erişim tarihi 12.03.2022)

İNCELENEN EDEBİ ESERLER

- Bunin, İvan Alekseyeviç (1940), *Henry* (Генрих)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1925), *Kornet Elagin'in Davası* (Дело корнета Елагина)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1937), *Kafkasya* (Кавказ)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1944), *Temiz Pazartesi* (Чистый Понедельник)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1925), *Güneş Çarpması* (Солнечный Удар)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1892), *Kastryok* (Кастрюк)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1896), *Vatan* (Родина)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1901), *Sessizlik* (Тишина)

- Bunin, İvan Alekseyeviç (1900), *Antonov'un Elmaları* (Антоновские Яблоки)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1900), *Dökülen Yapraklar* (Листопад)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1909) – 1910) *Köy* (Деревня)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1911), *Suhodol* (Суходол)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1911), *Gece Sohbetleri* (Ночной Разговор)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1913), *Venedik* (Венеция)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1916), *Çang'ın Hayalleri* (Сны Чанга)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1916), *İlmekli Kulaklar* (Петлистые Уши)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1921), *Rus Masalı* (Русская Сказка)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1944), *Karga* (Ворон)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1924), *Mitya'nın Aşkı* (Митина Любовь)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1927), *Aleksey Alekseiç* (Алексей Алексеич)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1929-1933), *Arsenyev'in Yaşamı* (Жизнь Арсеньева)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1938), *Geç Saat* (Поздний Час)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1943), *Nehir Hanı* (Речной Трактир)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1940), *Antigon* (Антигона)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1938), *Karanlık Sokaklar* (Темные Аллеи)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1940), *Rusya* (Руся)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1910), *Galya Ganskaya* (Галя Ганская)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1940), *Smaragd* (Смарагд)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1941) *Natalia* (Натали)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1940), *Kartvizitler* (Визитные Карточки)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1928), *Nisan* (Апрель)
- Bunin, İvan Alekseyeviç (1940), *Zoyka ve Valeri* (Зойка и Валерия)

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Hüseyin TOPGÜL
Doğum Yeri ve Tarihi	Yıldızeli / Sivas – 28.06.1994
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Rus Dili ve Edebiyatı
Y. Lisans Öğrenimi	Rus Dili ve Edebiyatı
Bildiği Yabancı Diller	Rusça / İngilizce
İletişim	
E-Posta Adresi	huseyintopgul1@gmail.com